

Delårsrapport med prognos 1 2016

Örebro kommun

Beslutad av Kommunfullmäktige, den 15 juni 2016, § 199

Innehåll

1 Förslag till beslut.....	4
2 Kommundirektörens bedömning och analys	5
2.1 Kommundirektörens analys av kommunens ekonomiska prognos	5
2.2 Framåtblick	5
3 Ekonomi och finansiell ställning	6
3.1 Ekonomiskt läge	6
3.2 Finansiella mål	6
3.3 Ekonomi	7
3.3.1 Periodens resultat och årets prognos	7
3.3.2 Investeringar.....	9
3.3.3 Soliditet	10
3.3.4 Likviditet	10
3.3.5 Låneskuld och borgen.....	10
3.3.6 Kapitalförvaltning	11
3.3.7 Pensionsåtagande	11
3.4 Balanskravsutredning.....	12
3.5 Driftsredovisning	13
3.6 Investeringsredovisning	14
4 Prognoser i kommunens nämnder.....	15
4.1 Kommunstyrelsens egen verksamhet	15
4.1.1 Ekonomi	15
4.1.2 Framåtblick	16
4.2 Vuxenutbildning- och arbetsmarknadsnämnden	16
4.2.1 Ekonomi	16
4.2.2 Framåtblick	17
4.3 Landsbygdsnämnden	18
4.3.1 Ekonomi	18
4.3.2 Framåtblick	18
4.4 Programområde Barn och utbildning	19
4.4.1 Ekonomi	19
4.4.2 Framåtblick	20
4.5 Programområde Social välfärd	21
4.5.1 Ekonomi	21
4.5.2 Framåtblick	22
4.6 Programområde Samhällsbyggnad	23
4.6.1 Ekonomi	23
4.6.2 Framåtblick	24
4.7 Valnämnden	25
4.8 Stadsrevisionen	25
5 Resultat och prognos i Rådhuskoncernen.....	26
5.1 Periodens resultat och årets prognos	26
5.1.1 Örebro Rådhus AB.....	26
5.1.2 Resultat för koncernen.....	26

5.1.3 Resultat för dotterbolagen.....	27
5.2 Investeringar Rådhuskoncernen.....	29
6 Genomlysning av kommunens IT-kostnader	30
6.1 Kommunens samlade IT-kostnader 2015	30
6.2 Kostnader inom IT-uppdraget.....	30
6.3 Kommunens förflyttning mot digitalisering 2020	32
6.4 Den ekonomiska utmaningen	33
7 Räkenskapsrapporter	35
7.1 Resultaträkning	35
7.2 Kassaflödesanalys	36
7.3 Balansräkning	37
7.4 Noter till resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning.....	38
7.5 Detaljerad investeringsredovisning	44

1 Förslag till beslut

Kommunstyrelseförvaltningen har sammanställt en delårsrapport till och med den 30 april och helårsprognos 1 för 2016 för Örebro kommun. I rapporten görs en uppföljning av Kommunfullmäktiges finansiella mål.

Resultatet efter årets fyra första månader visar ett resultat på 134 mnkr. Kommunens samlade resultat för helåret 2016 prognostiseras till 268 mnkr, vilket är ett överskott på 160 mnkr i förhållande till budget. Exklusive jämförelsestörande poster blir resultatet 140 mnkr.

Nämnderna redovisar sammantaget ett prognostiserat underskott på 41 mnkr. Skatteintäkterna och generella statsbidrag beräknas ge 67 mnkr mer än budgeterat. Helårsprognosen för finansverksamheten visar ett underskott mot budget på 17 mnkr.

Årets resultat efter balanskravsjusteringar prognostiseras till 281 mnkr, och kommunen beräknas därmed inte ha något balanskravsresultat att reglera vid årets slut.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till Kommunstyrelsen

1. Delårsrapport med prognos 1 för 2016 godkänns.
2. Samtliga nämnder som redovisar prognostiserat underskott för år 2016 ska genomföra åtgärder för att klara att bedriva verksamheten inom beslutade budgetramar.
3. Genomlysningen av kommunens IT-kostnader tas med som underlag i arbetet med Övergripande strategier med budget 2017.
4. Delårsrapporten överlämnas till Kommunfullmäktige.

2 Kommundirektörens bedömning och analys

2.1 Kommundirektörens analys av kommunens ekonomiska prognos

Under första tertialen 2016 har verksamheterna fortsatt anpassningen till sina förutsättningar utifrån uppdrag och budget. Det generella effektiviseringskravet, liksom vissa riktade uppdrag påverkar det ekonomiska utrymmet. I denna uppföljning ligger fokus på det ekonomiska resultatet och prognos för 2016. I delår 2 kommer även uppföljning och prognos av verksamhetens innehåll (mål och indikatorer) redovisas.

Kommunen som helhet prognostiserar ett positivt resultat för helåret, men att några verksamheter just nu inte är i ekonomisk balans. Totalt prognostiserar nämnderna ett underskott om cirka 41 mnkr, och mer åtgärder behöver vidtas för att minska underskottet. Aktiva insatser pågår, med positiva effekter att vänta.

Av kapitel 3 framgår resultat och ekonomiskt läge, och med fortsatta åtgärder för att inte driva kostnaderna utöver budget så äventyras inte kommunens ekonomiska ställning, som i grunden är fortsatt god. Konjunkturläget är positivt men svagt. Årets första tertial har präglats av osäkra skatteprognoser och osäkra bedömningar från ”marknaden” om avgörande faktorer som ränteläge, bostadspriser och arbetsmarknad. Vi fortsätter arbeta med de faktorer där vi har rådgivning som kommun, och försöker ha beredskap för oväntade händelser.

2.2 Framåtblick

Omställningsarbetet inom Vård- och omsorgsnämnderna fortsätter för att komma i ekonomisk balans och säkra en effektiv användning av resurserna. Gymnasienämnden behöver anpassa sig till de ekonomiska förutsättningarna. Kommunstyrelseförvaltningens omstrukturering och stora effektiviseringsuppdrag fortlöper och insatser kan behöva prioriteras för att de ekonomiska målen ska nås.

De mer långtgående effekterna av goda arbetsmarknadsåtgärder, strategier för fler bostäder, god integration och liknande utvecklingsfaktorer kommer visa sig som positiva utfall i ekonomin, inte minst genom lägre kostnadsutveckling över tid.

3 Ekonomi och finansiell ställning

3.1 Ekonomiskt läge

Avsnittet baseras på SKLs ekonomirapport april 2016.

Efter en mycket stark konjunkturutveckling under 2015 växer ekonomin något långsammare 2016 och 2017. Den starka utvecklingen på arbetsmarknaden fortsätter dock och ger en positiv utveckling av skatteintäkterna, som realt sett växer med cirka 2 procent per år 2016-2017. Tillsammans med ett betydande statligt tillskott får kommuner och landsting en tillfällig lindring i sin ekonomi.

Osäkerheten är stor över de ekonomiska konsekvenserna av asyl- och flyktningmottagandet. Även om det är staten som ansvarar för att finansiera mottagandet under asyltiden är asylsökande ur ett verksamhetsmässigt perspektiv en stor utmaning redan nu för kommuner och landsting. Utifrån den information som finns i dagsläget beräknas en mycket kraftig ökning av kostnaderna i kommunerna för 2016 (cirka 9 procent i löpande priser). En del av förklaringen är att kommuner tvingas till dyra lösningar, såsom övertidsersättning, anlitande av bemanningsföretag, dyra boenden för ensamkommande barn etc.

Det finns också ett kraftigt demografiskt tryck, där egentligen alla kommunala verksamheter berörs. Ökningen av kostnaderna på grund av demografiska förändringar beror på den ökade folkmängden i kombination med ökad andel äldre och ökad andel skolbarn. Under 2015 och 2016 beror även kostnadsökningen på kostnader förknippade med asyl- och flyktningmottagande, men övriga år är det svårare att förklara, i den rymd såväl ambitionshöjningar som effektivitetsbrister. Trycket uppåt på kostnaderna väntas därför vara påfallande starkt under perioden. Även för Örebro kommun innebär de demografiska förändringarna att kostnaderna ökar. Effektiviseringsuppdrag är även fortsättningsvis en nödvändig åtgärd för att kunna behålla en ekonomi i balans.

3.2 Finansiella mål

I kommunens Övergripande strategier med budget (ÖSB) anges finansiella mål för ekonomin som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Dessa följs upp i denna rapport, ”delårsrapport med prognos 1”. Lagen innefattar även krav på att resurserna utnyttjas effektivt. Därför anges även för verksamheten mål och riktlinjer som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Bedömningen av om kommunen tillämpar god ekonomisk hushållning samordnas, utöver finansiella mål, med övriga mål och indikatorer för verksamheten och följs upp i delårsrapport med prognos 2.

Kommunfullmäktige har valt att från 2015 höja resultatmålet för att säkerställa en långsiktig god ekonomisk hushållning. Örebro växer snabbt, vilket medför behov att bygga ut den kommunala servicen. Detta i sin tur innebär ökade investeringsutgifter. För att begränsa behovet av upplåning, för att finansiera de ökade investeringsbehoven, behöver resultatet också ge utrymme för en ökande grad av självfinansiering av investeringarna.

Mål för årets resultat

Över nästkommande treårsperiod ska årets resultat inklusive avkastning från bolagen och exklusive finansnetto uppgå till minst 1 procent av skatteintäkterna.

Prognosen visar ett resultat rensat från jämförelsestörande poster, exklusive finansnetto men inklusive utdelning från bolagen till 1 procent, något lägre än de 1,6 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag som budgeterats för att år 2017 vara 1,3 procent. Över perioden uppgår resultatet till 1 procent, vilket innebär att prognosen når upp till det finansiella målet.

Mål för kommunala investeringar

Årets resultat och årets avskrivningar skapar ett finansiellt utrymme för investeringar. Över tid behövs resultatnivåer som täcker in en stor del av investeringarna för att de ska vara så självfinansierade som möjligt och inte belasta kommunens långsiktiga ekonomiska utveckling negativt. Självfinansieringsgraden av investeringarna mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med årets resultat plus avskrivningar. 100 procent innebär att kommunen kan självfinansiera samtliga investeringar som är genomförda under året, vilket in sin tur innebär att kommunen inte behöver låna till investeringarna och att kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme stärks. Eftersom exploateringsverksamhetens investeringar ska finansieras av intäkter från exploateringsverksamheten har dessa värden exkluderats ur nyckeltalet.

Självfinansieringsgraden för kommunens investeringar för skattefinansierad verksamhet ska vara 75 procent.

Självfinansieringsgraden prognostiseras uppgå till 65 procent, då exploateringsverksamheten exkluderats. Prognosen signalerar att målet på minst 75 procent inte uppnås. Självfinansieringsgraden för exploateringsinvesteringar överstiger 100 procent.

Självfinansieringsgraden för kommunens investeringar för taxefinansierad verksamhet ska vara 100 procent.

Självfinansieringsgraden inom taxekollektivet prognostiseras till 13 procent och uppnår därmed inte 100 procents självfinansieringsgrad, men verksamheten kan finansiera sina investeringar till 100 procent med hjälp av internlån och belastar därmed inte skattekollektivet.

3.3 Ekonomi

3.3.1 Periodens resultat och årets prognos

Delårsrapporten januari till och med april 2016 visar på ett resultat på 134 mnkr. Exklusive jämförelsestörande poster uppgår delårsresultatet till 121 mnkr.

Kommunens samlade resultatprognos för året uppgår till 268 mnkr, exklusive jämförelsestörande poster på 128 mnkr beräknas det bli ett resultat på 140 mnkr. Som jämförelsestörande inräknas resultatet inom exploateringsverksamheten på 185 mnkr och inom finansnettot reaförluster - 48 mnkr samt eftersläpande effekter av sänkt diskonteringsränta på pensionskostnader på -12 mnkr.

En förutsättning för att uppnå god ekonomisk hushållning är att nämnderna klarar att bedriva verksamheten inom ramarna för den tilldelade budgeten. Nämndernas samlade prognos visar på -41 mnkr. Programområde Barn och utbildning prognostiserar ett samlat överskott på 15 mnkr. Gymnasienämnden är i ett svårt ekonomiskt läge, -22 mnkr, som innebär att skolorna inte klarar att bedriva verksamheten inom tilldelad budgetram. Programområde Social välfärd redovisar en prognos på -42 mnkr. Prognosen för hemvården visar ett underskott på 47 mnkr, utfallet i delår visar önskade effekter. Åtgärdsplaner är lagda i flera verksamheter och behöver verkställas för att klara arbetet mot en ekonomi i balans. Programområde Samhällsbyggnad inklusive mark och fordonsgas prognostiserar ett underskott på 3 mnkr, där kollektivtrafiken står för -4 mnkr. Vuxenutbildning- och arbetsmarknadsnämnden och Landsbygdsnämnden prognostiserar en budget i balans. Kommunstyrelsens prognos visar på ett underskott på 10 mnkr där uppstartkostnader för Kommunsupport och förlusttäckning av O Helga natt lyfts fram som avvikelser.

De taxefinansierade verksamheterna VA prognostiserar att minska sin skuld till abonnenterna med 7,5 mnkr och Avfall minskar det egna kapitalet med 0,4 mnkr.

Kommungemensam verksamhet beräknas ge ett överskott på 2 mnkr.

Den interna finansieringen visar en prognos på +238 mnkr. De största avvikelserna kommer från försäljningar inom exploateringsverksamheten som visar en prognos på 185 mnkr, 155 mnkr mer än budgeterat. Försäljningen av tomträtter prognostiserar 36 mnkr, ett överskott på 16 mnkr. Inom finansiering finns även andra avvikelser som ger effekt på andra ställen i redovisningen. Högre investeringsnivåer ger ökade interna intäkter för kapitalkostnader vilka ska täcka det underskott som finns för avskrivningar i resultaträkningen. Det överskott som prognostiseras för det interna personalomkostnadspålägget ska vara med och finansiera kommunens kostnader för arbetsgivaravgifter, pensioner och värdesäkring av semesterlöneskuld som i prognosen visar underskott.

Prognosen för kostnadsutvecklingen för 2016 uppgår till 5,9 procent (4,8 procent 2015) och är något lägre än budgeterade 6,6 procent.

Skatteintäktsutveckling

Skattesatsen är höjd med 50 öre som en konsekvens av volymökningar inom förskola, skola, vård och omsorg. En skattekrona motsvarar cirka 280 mnkr år 2016. Kommunen har budgeterat med en skatteutveckling motsvarande 6,4 procent jämfört med 2015. Utfallet för skatteintäkter och generella statsbidrag prognostiseras till 68 mnkr högre än budgeterat, prognosen visar då en skatteutveckling på 7,4 procent. Överskottet beror till största del, 58 mnkr, på att flyktingbidraget som kommunen erhöll i december 2015 budgeterats inom verksamhetens intäkter istället för inom generella statsbidrag, se motsvarande underskott under rubriken ”generellt bidrag från staten med avseende på flyktingsituationen m.m.” i driftsredovisningstabellen.

SKL har tagit fram en reviderad prognos av förändringen av fastighetsavgiften mellan åren 2015 och 2016. Den tidigare prognosen byggde på ett förändrat

inkomstbasbelopp. Den nya prognosen från SKL, +10 mnkr, bygger även på en bedömning utifrån reviderade taxeringsvärden.

Verksamhetens nettokostnader i prognosen utgör 99,7 procent av kommunens skatteintäkter och statsbidrag 2016. Årets beräknade förbrukning av tidigare erhållna AFA-medel (återbetalda sjukförsäkringspremier) som reserverats i eget kapital och jämförelsestörande poster har exkluderats i nyckeltalet. Nyckeltalet bör över tid ligga lägre än 99 procent för att kommunen ska upprätthålla god ekonomisk hushållning.

Finansverksamheten

Kommunens nettointäkter från finansverksamheten var 74 mnkr under perioden januari – april år 2016. Helårsprognosen för finansnettot är 98 mnkr. Detta är 17 mnkr lägre än budget och 113 mnkr lägre än bokslut 2015. Det försämrade finansnettot jämfört med budget beror främst på lägre avkastning inom kapitalförvaltningen på totalt 14 mnkr. Kommunens finansverksamhet exklusive kapitalförvaltningen prognostiserar ett underskott mot budget på 3 mnkr. Främst på grund av ökade kostnader för värdesäkring av förutbetalda anläggningsavgifter inom VA.

Pensionsförvaltningen prognostiserar en nettointäkt på 23 mnkr. Detta resultat är 5 mnkr lägre än budget vilket främst beror orealiserade kursförluster som ingår i det prognostiserade resultatet.

Den kort- och långfristiga likviditetsförvaltningen prognostiserar en nettointäkt på 27 mnkr. Detta resultat är 9 mnkr lägre än budget vilket främst beror orealiserade kursförluster som ingår i det prognostiserade resultatet.

3.3.2 Investeringar

Under perioden januari – april uppgick investeringarna för skattefinansierad verksamhet inom kommunen till 54 mnkr och för taxefinansierad verksamhet till 42 mnkr. Investeringsbudgeten för 2016 uppgår till 1 041 mnkr (revidering av investeringsbudgeten föreslås beslutas om i juni) och nettoinvesteringarna beräknas i slutet av året uppgå till 719 mnkr (598 mnkr 2015).

Den låga investeringsprognosen under 2016 beror till stor del på att flera stora projekt inom samhällsbyggnadsområdet sträcker sig över årsskiftet 2016–2017 samt att VA-verksamheten har vakanta tjänster för planering och projektering, vilket innebär att projekt har blivit försenade/uppskjutna.

Investeringarna för skattefinansierade verksamheter beräknas uppgå till 439 mnkr. Investeringarna för taxefinansierade verksamheter uppgår i prognosen till 185 mnkr (126 mnkr 2015) och för exploateringsverksamheten till 95 mnkr.

Aktuella investeringsprojekt är bland annat planering och projektering för omgestaltning av Trädgårdsgatan, Hertig Karls allé och Rudbecksgatan samt färdigställandet av att flytta Grev Rosengatan. Innan sommaren kommer de två första mikroparkerna vara anlagda och arbetet med fler mikroparker har påbörjats.

Vårdboendet Trädgårdarna, ny skola i Tybblelund, ombyggnation av Norrbyskolan, ett flertal förskolor och gruppboenden är större investeringsobjekt inom kommunens bolag eller externa fastighetsägare.

3.3.3 Soliditet

Soliditeten beskriver kommunens ekonomiska styrka på lång sikt och visar hur stor del av kommunens tillgångar som motsvaras av eget kapital. Ju högre soliditet, desto mindre skuldsättning har kommunen. Kommunens soliditet har stärkts jämfört med föregående år beroende på att det egna kapitalet har ökat mer än tillgångarna samtidigt som ansvarsförbindelsen för pensioner har minskat.

Soliditeten uppgår till 33 procent. Den finansiella samordningen i kommun-koncernen ökar balansomslutningen och minskar därmed soliditeten. Exkluderar man kommunens in- och utlåning till koncernens bolag inom internbanken, så uppgår soliditeten till 77 procent (75 procent 2015). Det är denna som soliditetsnivå som bör användas när Örebro jämförs med andra kommuner i Sverige. Kommungenomsnittet i Sverige ligger på cirka 50 procent.

Kommunen har en stor del av sin pensionskuld i form av en ansvarsförbindelse som inte redovisas bland andra skulder inom balansräkningen, i enlighet med den så kallade blandmodellen för redovisning av pensionsförpliktelser. Pensionsförpliktelsen uppgår till 3 196 mnkr. Om denna pensionskuld medtas i beräkning av soliditeten, så sjunker soliditeten till 19 procent respektive 43 procent exklusive finansiell samordning. Kommungenomsnittet i Sverige ligger på cirka 7 procent.

3.3.4 Likviditet

Kommunen samordnar likviditet och rörelsekrediter med kommunens bolag i ett gemensamt koncernkontosystem. Koncernlikviditeten uppgår till 1 182 mnkr inklusive placeringar. Kommunen placerar löpande koncernens likviditetsöverskott i en kortfristig likviditetsportfölj för medel som beräknas användas inom ett år. Placeringar sker i räntefonder med kort duration. Av koncernens likvida medel var 475 mnkr placerade i den kortfristiga likviditetsportföljen. Placerat belopp bestäms av löpande likviditetsprognoser från kommunen och bolagen som sammanställs av kommunens internbank. 706 mnkr avser likvida medel i koncernens kontosystem. Utöver likvida medel har kommunen en rörelsekredit på 300 mnkr för hantering av kortsiktiga likviditetsförändringar.

3.3.5 Låneskuld och borgen

Kommunen svarar sedan år 2010 för all extern upplåning för de majoritetsägda bolagen inom kommunkoncernen. Kommunens låneskuld uppgår till 12 110 mnkr, en ökning med 275 mnkr sedan årsskiftet. Exkluderar man internbankens upplåning inom den finansiella samordningen så uppgår kommunens långfristiga lån till 11 mnkr som främst avser finansiell leasing av fordon.

Kommunens borgensåtagande inklusive koncerninterna lån till kommunens koncernbolag uppgår till 12 685 mnkr vilket är en ökning med 226 mnkr sedan årsskiftet. Åtagandet rör i huvudsak kommunens majoritetsägda bolag, 98 procent eller 12 437 mnkr. Örebro kommuns borgensansvar uppgick vid årsskiftet till 868 mnkr. Bolagen inom kommunkoncernen står för 94 procent av

kommunens totala borgensförbindelse eller 814 mnkr. De koncerninterna lånen uppgick vid årsskiftet till 11 721 mnkr.

3.3.6 Kapitalförvaltning

Kommunens långsiktiga kapitalförvaltning är från och med år 2014 uppdelad på två förvaltningsområden, pensionsförvaltning (start år 2000) och långfristig likviditetsförvaltning (start år 2014). Syftet med pensionsförvaltningen är att skapa en långsiktig likviditetsreserv för kommunens framtida utbetalningar av pensionsåtaganden. Syftet med den långfristiga likviditetsförvaltningen är att erhålla en god avkastning och skapa förutsättningar för att minska effekten av de likviditetsmässiga påfrestningar som kommer följa av kommunens framtida åtagande. Båda förvaltningsområdena följer samma placeringspolicy och har samma långsiktiga avkastningsmål, statslåneränta plus 0,5 procent. Placeringar sker i aktiefonder och räntefonder. Tillgångsfördelningen i portföljerna består av 73 procent i räntebärande värdepapper samt med 27 procent i svenska och globala aktiefonder. Enligt kommunens placeringspolicy får andelen aktier variera mellan 0 och 35 procent med normalfördelningen 30 procent. Durationen i ränteförvaltningen uppgår till 3,3 år. Durationen får maximalt uppgå till 6 år enligt kommunens placeringspolicy.

Pensionsportföljens marknadsvärde uppgår till 1 316 mnkr och bokfört värde uppgår till 1 321 mnkr. Insatt kapital från start minus uttag uppgår till 656 mnkr. Ränta och utdelning på placerade medel uppgår till 27 mnkr. Försäljning av värdepapper under året har lett till realiserade kursförluster på 5 mnkr. Marknadsvärdet har under 2016 minskat med 3 mnkr, -0,1 procent som är 0,3 procent lägre än jämförelseindex och 1,2 procent lägre än kommunens avkastningsmål. Under perioden 2000–2016 har avkastningen varit i genomsnitt 4,7 procent per år. Detta är 1,0 procentenheter högre än kommunens långsiktiga avkastningsmål (statslåneränta plus 0,5 procentenheter).

Den långsiktiga likviditetsportföljens marknadsvärde uppgår till 1 894 mnkr och bokfört värde uppgår till 1 906 mnkr. Det ursprungliga insatta kapitalet i portföljen är 1 800 mnkr. Ränta och utdelning på placerade medel uppgår till 40 mnkr. Försäljning av värdepapper under året har lett till realiserade kursförluster på 9 mnkr. Marknadsvärdet har under 2016 minskat med 4 mnkr, -0,1 procent som är 0,3 procent lägre än jämförelseindex och 1,2 procent lägre än kommunens avkastningsmål. Avkastning från förvaltningens start (oktober 2014) är 7,1 procent vilket är 6,0 procentenheter högre än kommunens långsiktiga avkastningsmål (statslåneränta plus 0,5 procentenheter).

3.3.7 Pensionsåtagande

Kommunens pensionsåtagande uppgår totalt till 3 640 mnkr, en minskning med 1 mnkr jämfört med bokslutet. Avsättningen för avtalspensioner är 444 mnkr, medan ansvarsförbindelser för pensioner är 3 196 mnkr. Kommunens externa placeringar av pensionsmedel motsvarar vid årsskiftet hela avsättningen till avtalspensioner och 27 procent av ansvarsförbindelserna. Den del av kommunens ansvarsförbindelser som inte motsvaras av externt placerade medel uppgår till 2 325 mnkr. Dessa medel har kommunen använt för finansiering av egna anläggningstillgångar.

3.4 Balanskravsutredning

Enligt prognosen lever kommunen upp till det lagstadgade balanskravet som bland annat innebär positiva resultatnivåer som över tid stärker och värdesäkrar kommunens eget kapital, den kommunala förmögenheten.

Årets resultat i förhållande till balanskravet, belopp i miljoner kronor	2014	2015	2016 Delår 1	2016 Prognos
Årets resultat enligt resultaträkningen	207	516	134	268
reducering av samtliga realisationsvinster	-104	-68	-4	-4
justering för realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-	-
justering för realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-	-
orealiserade förluster i värdepapper	-	-	-	17
justering för återföring av orealiserade förluster i värdepapper	-	-	-	-
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	104	448	131	281
reservering av medel till resultatutjämningsreserv *	-34	-	-	-
användning av medel från resultatutjämningsreserv	-	-	-	-
Årets balanskravsresultat	69	448	131	281

Är årets balanskravsresultat negativt ska det återställas inom tre år.

* Totalt finns 68 mnkr reserverade i Resultatutjämningsreserven (2010-2015)

3.5 Driftsredovisning

Driftsnämnd, anslag miljoner kronor	Delår 1	Delår 1 2016			Bokslut	Budget	Prognos	Budget
	2015	Kostnader	Intäkter	Netto	2015	2016	1: 2016	avvikelse
	Netto				Netto			
Barn och utbildning	-950,4	-1 298,7	235,3	-1 063,4	-2 953,0	-3 103,0	-3 088,0	15,0
Förskolenämnden	-242,3	-273,6	3,3	-270,3	-747,8	-750,1	-745,1	5,0
Grundskolenämnden	-315,8	-403,2	33,6	-369,6	-992,9	-1 022,2	-1 020,6	1,6
Gymnasienämnden	-98,6	-230,9	42,1	-188,8	-328,1	-504,8	-526,8	-22,0
Programnämnd barn och utbildning	-293,8	-391,0	156,3	-234,6	-884,2	-825,9	-795,5	30,4
Social välfärd	-847,6	-1 515,9	591,8	-924,0	-2 757,4	-2 794,2	-2 836,7	-42,5
Nämnden för funktionshindrade	-182,9	-263,1	179,6	-83,5	-597,7	-260,2	-254,6	5,6
Socialnämnd väster	-77,3	-101,4	6,6	-94,8	-284,3	-307,5	-297,7	9,8
Socialnämnd öster	-41,7	-129,4	79,1	-50,3	-145,9	-153,7	-159,0	-5,3
Vård- och omsorgsnämnd väster	-164,1	-206,0	112,4	-93,6	-473,9	-164,2	-168,5	-4,3
Vård- och omsorgsnämnd öster	-213,7	-218,3	117,1	-101,2	-650,9	-148,2	-183,3	-35,1
Överförmyndarnämnden	-4,1	-13,0	7,8	-5,2	-10,4	-11,8	-11,8	0,0
Programnämnd social välfärd	-164,0	-584,5	89,2	-495,4	-594,3	-1 748,6	-1 761,8	-13,2
Samhällsbyggnad	-232,6	-385,8	206,1	-179,7	-691,4	-589,6	-592,0	-2,4
Byggnadsnämnden	-1,1	-11,4	9,8	-1,5	-3,4	-6,0	-5,0	1,0
Fritidsnämnden	-50,1	-56,5	13,4	-43,1	-142,4	-142,0	-142,0	0,0
Kulturnämnden	-59,2	-67,9	9,3	-58,6	-181,6	-179,6	-179,2	0,4
Miljönämnden	2,2	-8,9	11,2	2,3	-12,0	-14,8	-14,4	0,4
Tekniska nämnden exkl. VA och avfall	-99,3	-160,5	108,6	-51,9	-262,4	-138,9	-140,6	-1,7
Programnämnd samhällsbyggnad	-8,4	-52,3	44,3	-8,0	-31,1	-49,8	-48,3	1,5
- kollektivtrafik	-16,6	-28,4	9,4	-18,9	-58,5	-58,6	-62,6	-4,0
Tekniska nämnden, fordonsgas	0,1	-1,9	1,4	-0,5	-0,7	0,0	-0,7	-0,7
Programnämnd samhällsbyggnad mark	-5,6	-37,0	33,8	-3,2	-1,2	-12,4	-12,4	0,0
Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	-156,6	-191,0	38,9	-152,0	-497,8	-479,4	-479,4	0,0
Kommunstyrelsen	-98,7	-228,9	61,5	-167,4	-309,3	-481,9	-492,2	-10,3
Kommunledning	-14,1	-14,1	0,0	-14,1	-38,9	-37,2	-39,6	-2,4
Kommunstyrelseförvaltning	-84,6	-214,8	61,5	-153,3	-270,4	-444,7	-452,6	-7,9
Lokalförslagsavdelningen, rörelsefastigheter	0,3	-308,6	313,4	4,7	8,0	1,5	1,5	0,0
Landsbyggnadsnämnden	-1,0	-1,0		-1,0	-4,4	-5,2	-5,2	0,0
Stadsrevisionen	-1,4	-1,0		-1,0	-3,4	-3,3	-3,3	0,0
Valnämnden	0,6	0,0	0,2	0,2	0,0	-0,2	-0,2	0,0
Summa nämnder	-2 292,9	-3 969,8	1 482,4	-2 487,4	-7 210,6	-7 467,8	-7 508,6	-40,9
Tekniska nämnden, taxefinansierade verksamheter	2,4	-105,0	103,8	-1,2	8,3	0,0	-0,4	-0,4
VA	0,0	-64,1	64,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Avfall	2,4	-40,9	39,7	-1,2	8,3	0,0	-0,4	-0,4
Kommunstyrelsen - kommungemensamt	-54,6	-57,6	3,9	-53,6	-166,2	-326,6	-325,1	1,6
Till kommunstyrelsens förfogande	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-145,6	-145,6	0,0
Kommungemensamma verksamheter	-30,2	-32,4	3,9	-28,5	-94,1	-106,8	-105,2	1,6
Nerikes brandkår	-24,4	-25,1	0,0	-25,1	-72,1	-74,3	-74,3	0,0
Kommungemensamma statsbidrag	35,4	0,0	44,5	44,5	107,7	164,4	106,7	-57,7
- generellt bidrag från staten med avseende på flyktingsituationen m.m.	16,8	0,0	17,8	17,8	51,8	107,7	50,0	-57,7
- maxtaxa barnomsorg	18,6	0,0	26,8	26,8	55,9	56,7	56,7	0,0
Finansiering	-97,7	-0,8	73,3	72,5	569,6	144,6	382,8	238,2
Personalförsäkring	61,4	59,5	0,0	59,5	201,3	192,6	239,4	46,8
AFA-återbetalning av sjukförsäkringsavgift	0,0	0,0	0,0	0,0	54,8	0,0	0,0	0,0
Pensionskostnader	-125,2	-127,9	0,0	-127,9	-347,1	-340,9	-352,9	-12,0
Semesterlöneskultsförändring	-166,2	-21,5	0,0	-21,5	-13,5	-10,0	-22,1	-12,1
Kapitalkostnader	94,9	97,3	0,0	97,3	295,3	253,2	292,0	38,9
Försäljning av tomträtter	33,2	0,0	26,3	26,3	68,5	20,0	36,0	16,0
Försäljning av exploateringsfastigheter	2,4	-8,1	44,4	36,3	305,6	30,0	185,0	155,0
Avskrivning lån	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,2	-0,2	-0,3	-0,1
Avgifter, ersättningar och intern ränta	1,8	-0,2	2,6	2,4	4,9	0,0	5,6	5,6
Driftbudget totalt	-2 407,3	-4 133,1	1 707,9	-2 425,1	-6 691,3	-7 485,4	-7 344,6	140,8
Avgår interna poster		880,8	-880,8					
Verksamhetens kostnader/intäkter+B25	-2 407,3	-3 252,3	827,2	-2 425,1	-6 691,3	-7 485,4	-7 344,6	140,8

...varav finansiering via eget kapital

Reservering för överfört resultat inom Intraprenader, belopp i miljoner kronor	2015		2016				Totalt
	Ianspråk-tagna medel	Akkumulerat resultat	Ianspråk-tagna medel	Budget-avvikelse	Nya underskott	Nya överskott	Akkumulerat resultat
Intraprenadernas ackumulerade resultat via eget kapital, budgeterat	-2,7	34,6	-17,8	16,8	-1,1	1,6	17,3
Barn och utbildning	-1,0	21,0	-15,9	5,2	-	1,4	6,6
Sociala välfärd	-1,6	13,2	-1,6	11,6	-	0,2	11,8
Vuxenutbildning och arbetsmarknad	0,0	0,3	-0,3	0,0	-1,1	-	-1,1

Reserveringar, belopp i miljoner kronor	2015		2016			Totalt	
	Netto	Budget	Prognos kostnader	Budget-avvikelse	Beslut	Akkumulera de kostnader	Kvarvarande medel
Finansiering via eget kapital via budgetramar	-16,1	-59,4	-45,3	14,1	121,3	-107,2	14,1
AFA medel (åter från 2005 och 2006)	-8,8	-18,8	-14,7	4,1	73,4	-69,3	4,1
AFA 2015 (åter från 2004)	-7,3	-40,6	-30,6	10,0	47,9	-37,9	10,0
Finansiering via eget kapital ej i budgetramar	-4,3	0,0	-7,9	0,0	167,8	-13,6	154,2
Sociala investeringar	-4,3	-	-7,9	-	86,9	-13,6	73,3
Kapitalkostnader exploateringsfastigheter	-	-	-	-	80,9	-	80,9
Finansiering via eget kapital totalt	-23,1	-94,0	-71,0	-7,7	289,1	-120,8	185,5

Örebro kommun har under senare år, främst med anledning av stora engångs-intäkter från så kallade AFA-medel valt att i eget kapital reservera överskott från dessa medel till särskilda satsningar. När satsningarna genomförs uppstår en kostnad som påverkar det årets resultat, men kommunen redovisar ytterligare ett resultat där kostnaden för satsningarna räknats bort (ianspråkstagande av tidigare reserverade medel).

3.6 Investeringsredovisning

Belopp i miljoner kronor	Urfall Delår 1 2016			Prognos 1 2016		
	Inkomster	Utgifter	Netto	Budget	Prognos	Avvikelse
Ny- och ombyggnad av verksamhetslokaler	0,0	-4,1	-4,1	-57,2	-27,9	29,3
Trafik- och miljöinvesteringar	7,9	-30,2	-22,3	-324,9	-197,5	127,4
Inventarier	1,6	-28,8	-27,2	-251,7	-169,3	82,5
Förvärv av anläggningstillgång	0,0	-0,8	-0,8	-46,5	-44,5	1,9
Summa skattefinansierad verksamhet	9,5	-63,8	-54,3	-680,3	-439,2	241,1
Taxefinansierade verksamheter	1,9	-43,9	-42,0	-360,4	-185,0	175,4
Exploateringsfastigheter	0,0	-20,4	-20,4	0,0	-95,0	-95,0
Totalt investeringar	11,4	-128,1	-116,7	-1 040,8	-719,2	321,5

4 Prognoser i kommunens nämnder

Nämndernas driftbudgetsramar 2016 har reducerats med totalt 40 mnkr för det omprövningskrav som gäller för året. Reduktionen motsvarar ett effektiviseringskrav på 0,5 procent. Dessutom har ramen för Vuxenutbildning- och arbetsmarknadsnämnden reducerats med 3 mnkr som en konsekvens av att kostnaderna för försörjningsstöd minskat under flera år. Den ekonomiska planen förutsätter ett fortsatt omprövningskrav på 40 mnkr per år för 2017 och 2018. Utöver driftsnämndernas omprövningskrav på 40 mnkr har riktade effektiviseringskrav tagits fram som bedöms generera 40 mnkr år 2016 med ytterligare 40 mnkr i helårseffekt år 2017.

4.1 Kommunstyrelsens egen verksamhet

4.1.1 Ekonomi

Kommunstyrelseförvaltningen utökades under 2015 med Centralt skolstöd och Myndighetsavdelningen och från 2016 ingår även IT-avdelningen samt de två förvaltningskontoren, Ringgatan och Samhällsbyggnad, totalt cirka 300 medarbetare. För de tillkommande verksamheterna har medel flyttats mellan nämnderna. Förvaltningen har liksom alla andra nämnder ett omprövningskrav om 0,5 procent av tilldelad budgetram, vilket motsvarar 1,9 mnkr eller cirka 4 tjänster. Utöver detta finns riktade uppdrag mot IT-avdelningen om 3,5 mnkr samt förvaltningen i övrigt om 5 mnkr, exklusive Centralt skolstöd och Myndighetsavdelning.

Prognosen för Kommunstyrelseförvaltningen är ett underskott på 7,9 mnkr. Underskottet ligger bland annat i uppstartskostnader för Kommunsupport och Kommunikationsavdelningens marknadsföringsbudget (förlust av medfinansiering till O Helga natt och marknadsföringsavtal med elitidrotten) samt Kansliavdelningens ökade kostnader för personal, lokaler och licens- och programvaror.

Kommungemensamma verksamheter redovisar ett överskott på Hälsopaketet eftersom endast ett fåtal nyttjar möjligheten till samtalsstöd, juridisk hjälp mm. Från januari 2016 har budgeten för omställning av personal reducerats till 10 mnkr och ska täcka kostnader för medarbetarprogram och avgångspremier. Prognosen är att kostnaden kommer att vara i nivå med budget. Under kommungemensamma verksamheter återfinns riktade statsbidrag, budgeten för statsbidrag för flyktingar är 90,7 mnkr och andra riktade statsbidrag är 56,7 mnkr. Hittills har kommunen erhållit 22,9 mnkr som riktat statsbidrag för maxtaxa för förskola och fritidshem och ytterligare 3,9 mnkr för kvalitetssäkring maxtaxa. Statsbidrag för flyktingar uppgår vid delåret till 17,8 mnkr. Prognosen är att budgeterade medel erhålls, men att den del av flyktingbidraget som kommunen erhöll för 2016 räknas som ett generellt statsbidrag och ligger i resultaträkningen, istället för inom statsbidrag för flyktingar där det nu är budgeterat, se motsvarande överskott under rubriken generella statsbidrag i Resultaträkningen.

Lokalförsörjningsavdelningen räknar sammantaget med att klara budgeterat överskott om 1,5 mnkr. En stor del av fastigheterna har förts över till Mark och

exploatering, Stadsbyggnad och aktuella objekt hyrs tillbaka av lokalförsörjningsavdelningen.

I anspråkstagande av eget kapital omfattar framförallt AFA-medel som förs mellan åren. Inom Kommunstyrelsen finns 6 mnkr avsatta för kompetensutveckling, 4 mnkr för Sveriges viktigaste chefsjobb, 1 mnkr för giftfri miljö, 18 mnkr för flygplatsen, 1,1 mnkr för kulturkvarter, 3,5 mnkr för samordnade varutransporter, 2,5 mnkr för arbetsmiljöutbildning samt 2 mnkr för lokaler för flyktingar. De avsatta medlen beräknas förbrukas under året, men prognosen är osäker.

Investeringsmedlen för inventarier förväntas förbrukas eftersom vissa verksamheter flyttar och har behov av nyinköp av utrustning, bland annat gäller det Myndighetsavdelningen. När det gäller IT-investeringarna är det svårt att i nuläget säga hur mycket av medlen som går åt eftersom det är verksamheterna som initierar inköpen. Prognosen är dock att anslaget till fullo nyttjas.

Sociala investeringar

Det finns sammantaget 86,9 mnkr avsatt för sociala investeringar. Det finns sex projekt som är igångsatta och budgeten för dessa är för 2016 6,9 mnkr och de bedöms också förbrukas under året.

4.1.2 Framåtblick

Fokus ligger på att forma en ny förvaltningsorganisation med effektivitet och värdeskapande som ledord. Förvaltningens utökning innebär administrativt en större arbetsmängd än tidigare, men resurserna har inte ökat i motsvarande omfattning. Inför 2017 ska kostnadsramen ha krympt 6 mnkr på IT-avdelningen och 15 mnkr på övrig förvaltning – en stor utmaning då kommunen växer kraftigt och har så gjort en längre tid. Prognosen är att Örebro kommun år 2030 har cirka 30 000 fler invånare än idag vilket ställer stora krav på kommunen som utförare och samtidigt på Kommunstyrelseförvaltningen som stöd till verksamheterna.

4.2 Vuxenutbildning- och arbetsmarknadsnämnden

4.2.1 Ekonomi

Nämnden har ett fortsatt stabilt ekonomiskt läge. Detta skapar goda förutsättningar för ett fortsatt och långsiktigt hållbart utvecklingsarbete. Prognosen visar på ett nollresultat i jämförelse med budget och 4 procent nettokostnadsökning mellan åren 2015–2016.

Försörjningsstöd prognostiserar överskott med 7 mnkr. Försörjningsstödsutbetalningarna prognostiseras till 177 mnkr det är 6,9 mnkr lägre än budget och 1 procent lägre än utfallet 2015. Prognosen bygger på utfallet t.o.m. april och en bedömning att försörjningsstödsutbetalningarna kommer att ligga på 15 mnkr per månad resten av året. Antalet utbetalningar till unika hushåll har minskat det första kvartalet med 7 procent, ungdomar har minskat med 12 procent och barnfamiljer har minskat med 9 procent i jämförelse med samma period 2015.

Arbetsmarknadsåtgärder prognostiserar underskott med 5,1 mnkr. För arbetsmarknadsåtgärden Komjobb 25–64 år ligger det prognostiserade utfallet högre än budget. Den budgeterade volymen ligger på 130 årsplatser, men har de fyra första månaderna varit betydligt högre. Enligt beslut i nämnd ska volymen ligga på i snitt 170 platser. Komjobb har en positiv effekt på försörjningsstödsutbetalningarna, då brukare i hög grad kommer från försörjningsstöd och börjar Komjobb. För Komjobb 18–24 år prognostiseras antalet 40 årsplatser enligt budget, för Komjobb funktionsnedsatta prognostiseras ej att nå full volym, 30 årsplatser och för Komjobb, nyanlända prognostiseras volymen på 75 årsplatser att nås fullt ut.

Vuxenutbildningen prognostiserar underskott med 1,9 mnkr. Ledning och Cityakademien prognostiserar överskott på personal, medan lokalhyran prognostiseras underskott då gymnasial vuxenutbildning kommer att vara kvar på Rudbecksskolan tills årsskiftet medan grundläggande och sfi flyttar till Risbergska skolan vid halvårsskiftet. Centrum för yrkesutbildningar prognostiserar ett litet överskott, bl. a för lägre personalkostnader och lägre kostnad för utbildningsköp. Statsbidrag från Skolverket prognostiseras enligt budget motsvarande 16,3 mnkr. Språk och framtid prognostiserar ett marginellt underskott.

Intraprenaden Komvux prognostiserar underskott med 1,5 mnkr, intraprenaden fick med sig resultatet på 1,4 mnkr från 2015 till 2016. Det prognostiserade underskottet beror på högre personalkostnader, då intraprenaden har rekryterat personal för att möta den ökande volymen framförallt inom grundläggande vuxenutbildning. Nämnden har begärt budgetkompensation från Kommunstyrelsen för att möta den ökande volymen inom Vuxenutbildningen.

Nämndens effektiviseringskrav riktades till försörjningsstödsutbetalningarna med 3 mnkr. Nämndens planeringsreserv och överfört resultat uppgår till 2,5 mnkr och prognostiseras förbrukas under året för ett antal insatser och projekt. Nämndens investeringsbudget 3 mnkr prognostiseras förbrukas.

4.2.2 Framåtblick

Utvecklingen med ett minskat antal hushåll med försörjningsstöd måste fortsätta. Grunden för det är fortsatt goda insatser som leder vidare mot arbete och egen försörjning och ett utvecklat och fördjupat samarbete med Arbetsförmedlingen och andra aktörer. Detta i kombination med fortsatt positiv utveckling av arbetslösheten och god tillväxt i regionen ska säkerställa en fortsatt god utveckling.

Långtidsberoendet på försörjningsstöd är ett fortsatt bekymmer som vi delar med riket som helhet. Kompletterande insatser kommer att tillföras för att möta denna målgrupp som exempelvis språkverkstad, Stadsmissionens insatser och samarbete med Re:form. Ett samarbete med Örebro universitet kring forskningsarbete kommer att skapa ytterligare kunskap om långtidsberoendets orsaker och verkan samt om effekterna av insatserna.

De kommande årens stora flyktingmottagande kommer att utgöra en utmaning för nämnden. Inte enbart på grund av stora volymer och kostnadsökningar utan

därför att det ställer ännu större krav på hur vi lyckas med integrationsuppdraget. Bostad, utbildning, arbete och ett gott liv är en självklarhet för de flesta av oss. Ska detta kunna omfatta alla nya medborgare som kommer till vår kommun måste flera saker utvecklas. Nämnden ska bidra med att skapa flexibilitet och individualisera alla insatser vi ger, skapa goda samarbeten med Arbetsförmedlingen i etableringen samt ge god information och service till den som är ny i vårt land.

Plats på sfi, Komvux och i annan utbildning måste säkerställas liksom resurser på Försörjningsstöd vad gäller bosättning och socialt stöd. Detta har nämnden god kontroll över men utmaningarna är stora, inte minst vad gäller bosättningsfrågan, tillgången till bostäder samt redan nämnda behov av att sätta fokus på integration.

Nämndens utvecklingsarbete ska alltid syfta till att uppfylla verksamhetsidén om att fler människor ska försörja sig själva. Detta ska ske med hög medverkan från den enskilde och med relevanta krav från samhället. Just kring delaktigheten från den enskilde har verksamheten ett utvecklingsområde. Nämnden har goda förutsättningar att kunna fortsätta ett framgångsrikt arbete, ha en god ekonomi och jobba med ständiga förbättringar av verksamheten så att begreppen förnya, förenkla och förbättra faktiskt fylls med innehåll och att nämndens insatser bidrar till att alla kommer att lyckas.

4.3 Landsbygdsnämnden

4.3.1 Ekonomi

Landsbygdsnämnden har en total budgetram på 5,2 mnkr och har till och med april förbrukat 19 procent av budgetramen. Nämnden prognostiserar för 2016 en budget i balans. Nämnden har hittills under 2016 endast betalt ut en mindre del av den budget som avsatts till landsbygdsutveckling, men under året kommer nämnden att bedriva ett aktivt arbete för att säkerställa att föreningar på landsbygden har kännedom om möjligheten att söka bidrag för landsbygdsutveckling.

4.3.2 Framåtblick

Landsbygdsnämndens arbete befinner sig i en intensiv fas. Det strategiska utvecklingsarbetet fortgår och arbetet inom flera områden pågår parallellt. Exempelvis landsbygdsprogrammet håller på att färdigställas efter att ett förslag varit ute på remiss och nämnden medverkar i arbetet kring utbyggnaden av bredband på landsbygden. Former för kontakt och samarbete med nätverk och föreningar är under utveckling och ett förslag med kriterier och förutsättningar för lokala utvecklingsgrupper är utarbetat. Nämnden fortsätter arbetet med medborgardialoger, som även riktas mot barn och unga. Det ligger naturligtvis utmaningar i att hantera en situation där mycket ska genomföras under kort tid, men nämnden har funnit sina arbetsformer och har goda förutsättningar att genomföra sina åtaganden enligt verksamhetsplanen.

4.4 Programområde Barn och utbildning

4.4.1 Ekonomi

Programområde Barn och utbildning har till och med april månad förbrukat 34,3 procent av tilldelad budgetram vilket kan jämföras med riktvärdet på 33,3 procent. Utifrån ekonomiskt utfall till och med april månad har en bedömning av kostnader och intäkter gjorts för resterande del av året.

Programområde Barn och utbildning prognostiserar ett samlat överskott på 15,0 mnkr. Det ekonomiska resultatet för intraprenaderna är fortsatt positivt med ett överskott på 6,6 mnkr som är en del i programområdets samlade överskott.

Intraprenaderna inom förskola och grundskola prognostiserar fortsatt ett överskott på totalt 6,6 mnkr och överfört resultat 2015 är 17,5 mnkr. Bedömningen är att intraprenaderna vid årets slut kommer att redovisa betydligt större överskott eftersom en viss försiktighet finns med prognosen.

Förskolenämnden redovisar ett överskott på 5,0 mnkr och Grundskolenämnden ett överskott på 1,6 mnkr, Gymnasienämnden ett underskott på 22,0 mnkr och Programnämnden ett överskott på 30,4 mnkr. Programnämndens samlade bedömning för programområdet är att resultatet kommer att förbättras under året mot de prognoser som driftsnämnderna lämnat in. Att resultatet förbättras beror på en försiktighet i bedömningen av antalet barn och elever till hösten och att åtgärder måste vidtas för att få en ekonomi i balans i balans vid årets slut.

Både Förskolenämnden och Grundskolenämnden fortsätter arbetet för en långsiktig hållbar ekonomi. Det finns enheter inom dessa nämnder som har svårt att få en ekonomi i balans. Det finns en viss osäkerhet hur den nya resursfördelningsmodellen i grundskolan kommer att slå mot enskilda skolor och bedömning av antalet barn och elever inför hösten

Gymnasienämnden redovisar ett underskott på 22,0 mnkr. Inom nämnden fortsätter omställningsarbetet med anledning av det relativt stora prognostiserade underskottet. Genomgång av tjänsteplanering inför läsåret 2016/2017 kommer att göras för att effektivisera i verksamheten. Nämnden ska i samband med delårsrapport med prognos 2 för 2016 redovisa vilka åtgärder som har vidtagits och vilka åtgärder som planeras vidtas för en ekonomi i balans

Effektiviseringskravet motsvarar en procent av programområdets tilldelade budgetram exklusive lokaler och kostnader som inte kan påverkas. Fördelning är baserad på barn- och elevpeng och övrig verksamhet såsom anslagsfinansierade verksamheter.

Sociala investeringar

Inom programområdet finns det fyra olika sociala investeringsprojekt:

- Gymnasienämnden ingår tillsammans med Nämnden för funktionshindrade i den sociala investeringen NP-samverkan. Det innebär att ungdomar med neuropsykisk problematik ska ges förutsättningar till fortsatta studier.

- Förvaltningen förskola och skola har inför 2016 tilldelats medel för tre sociala investeringsprojekt; Tvärkompetensteam, Specialpedagogisk kompetensutveckling och Skolfam. Skolfam är ett projekt riktat mot skolan men som redovisas här för att hålla ihop förvaltningens sociala investeringar.

Projekten ska vara kostnadsneutrala för förvaltningarna och kommer kompenseras med medel.

4.4.2 Framåtblick

Arbetet med att sätta en organisation och en plan för att nå målet att Örebro skolor år 2025 ska vara bland de 25 bästa i SKL:s skolranking är påbörjat och ska redovisas under hösten. Implementering av vad vi ska göra och hur vi ska göra måste också bli en viktig del i detta arbete. Alla, såväl egenregiverksamheten som fristående aktörer måste känna sig delaktiga och vilja vara en del av denna resa. Om inte det sker kommer troligen väldigt lita att hända.

Vissa saker gör vi redan som nu blir en del av 25 2025 så som språkutvecklande arbetssätt från förskolan och upp till och med gymnasieskolan och samarbete med Örebro universitet inom olika områden. Andra delar är bedömning av lärande, analys av resultat, kollegialt lärande och utveckling av formativ bedömning. Det finns fler och fler delar ska tillföras. Vi ska även lära oss att bygga vidare på framgångar. Men framgångar kräver lite mod och en del misslyckanden. Det kräver även att vi sprider framgångsrika metoder, arbetssätt och modeller och är öppna för att lära och ta till oss.

Antalet nyanlända kommer att vara fortsatt stort och ställa stora krav på allt från mottagandet, utredning, skolplacering och stöd till elever och till skolor. Samarbeten mellan både grundskola och gymnasiet liksom samarbete med fristående skolor måste fortsätta utvecklas för att vi ska bli framgångsrika. Modersmål och studiehandledning är andra viktiga delar för elevernas resultat. Här är arbete påbörjat både vad gäller organisering, utveckling, digitalisering som samarbete i regionen.

Arbetet med ett effektivt nyttjande av lokaler fortsätter. Barn- och elevantalet ökar stort inom de närmaste åren. Nya lokaler behöver skapas samtidigt som flera befintliga lokaler behöver genomgå upprustning. Stor flexibilitet krävs av verksamheten för att hantera detta liksom samarbete främst mellan programområdet, Lokalförsörjningsavdelningen och Futurum fastigheter.

Arbetet kring resursfördelningsmodellerna fortsätter. Ny modell för förskolan ska tas fram och översyn och analys av övriga resursfördelningsmodeller ska ske kontinuerligt och med delaktighet från berörda, såväl egenregiverksamhet som fristående aktörer.

Arbete med att förändra anvisningsområden för att leva upp till lagstiftarens krav pågår liksom arbete kring skolskjutsar som har stark koppling till anvisningsområden.

Programområdet uppvisar på totalen ett positivt resultat även om utmaningar och bekymmer finns, främst inom gymnasieskolan. Arbetet med att öka förståelse, samarbete och tillit mellan programrådets olika delar och med fristående aktörer måste säkerställas för att vi också ska kunna börja resan mot topp 25 2025.

4.5 Programområde Social välfärd

4.5.1 Ekonomi

Programområde Social välfärd redovisar 2016 ett samlat budgetunderskott på 42,5 mnkr. Resultatet är en förbättring på närmare 22,6 mnkr jämfört med utfall 2015. Intraprenaderna visar ett överskott på 10 mnkr. Den totala nettokostnaden uppgår till 2 836,7 mnkr. Åtgärdsplaner är lagda i flera verksamheter och behöver verkställas för att klara arbetet mot en ekonomi i balans. För Programnämnd social välfärd föreslås pågående åtgärder formaliseras i form av en handling som nämnden beslutar om i delår 1.

Den främsta förklaringen till programrådets budgetunderskott finns inom hemvården i kommunens egen regi. Utvecklingen är dock positiv. Vård- och omsorgsnämnderna arbetar intensivt med att sänka kostnaderna i enlighet med beslutad åtgärdsplan. Åtgärder pågår både på kort och lång sikt. Utfallet visar önskade effekter vilket gör att helårsprognosen för hemvård bedöms bli ett underskott på 46,9 mnkr inklusive omställningsbudget. Prognosen motsvarar en förbättring av resultatet med 22,7 mnkr jämfört med utfall 2015 (38,5 mnkr exklusive omställningsbudget). Den kommunala utföraren har idag 71 procent av marknaden för omvårdnad och utmaningen är att klara en kontinuerlig anpassning till rådande marknadsläge. Andelen externa utförare inom omvårdnad beräknas att fortsätta att växa under 2016 och 2017 och i nuläget växer andelen i genomsnitt 0,7 procentenheter per månad.

Övriga verksamheter inom Social välfärd bedöms klara en ekonomi i balans. Socialnämnderna har fått stora budgetförstärkningar inför 2016, varav flera tillfälliga, vilket gör att arbetet med åtgärder och effektiviseringar måste fortsätta trots att nämnderna bedöms göra överskott 2016. Nämnden för funktionshinder prognosticerar ett överskott men behöver också fortsätta arbetet med effektiviseringar. Även Överförmyndarnämnden bedöms klara en ekonomi i balans.

Programnämnden redovisar ett underskott på cirka 13,2 mnkr. Underskottet finns främst inom ersättningarna för omvårdnads- samt serviceinsatser inom hemvården. Flertalet åtgärder pågår som bedöms ge effekter under andra halvåret 2016. Omfattningen av åtgärderna är i nuläget svåra att prognosticera. Inför delår 2 kan en säkrare prognos lämnas. Många riktade uppdrag pågår där full effekt nås först 2017 vilket försämrar 2016 års prognos. De generella effektiviseringsuppdragen uppnås enligt prognos.

Sociala investeringar

Nämnderna inom programområdet är involverade i flera satsningar, det gäller bland annat satsningarna inom Varberga och Oxhagen.

4.5.2 Framåtblick

Programområdet står inför stora utmaningar 2016 och framåt. Mycket fokus läggs på de riktade uppdrag som finns från Kommunstyrelsen, åtgärder inom programnämndens verksamhet samt på utveckling av myndighetsutövningen som har behov av tydligare riktlinjer, säkerställd individuppföljning och ett ekonomiskt förhållningssätt. Utveckling av planeringsförutsättningar inom bostad med särskild service samt välfärdsteknologi pågår.

Fokus finns också att förbättra effektiviteten genom ekonomistyrning. En rad budgetförflyttningar gjordes inför budget 2016. Vård- och omsorgsboendeplatser ersätts nu efter beläggning från programnämnden. Goda effekter syns genom ökad beläggningsgrad. Utvecklingsarbetet av en resursfördelningsmodell för bostad med särskild service har påbörjats men är försenad. Planeringen är att arbetet ska fortsätta under hösten. Mer långsiktiga utvecklingsarbeten pågår också. En strategi för ett rehabiliterande arbetssätt utformas. Satsningen omfattar vård- och omsorg samt funktionshinder. Syftet är att öka resurseffektiviteten inför kommande demografisk utveckling och samtidigt stärka individerna. Statliga stimulansmedel används i arbetet.

Regeringen har fattat beslut om en ändring i socialtjänstförordningen under våren avseende bemanning inom vård- och omsorgsboenden. Konsekvenserna behöver utredas för att se hur verksamheterna påverkas av förändringen. Dock finns det en övervägande risk att viss resursförstärkning kan behöva aktualiseras på vissa vård- och omsorgsboenden. Möten för att diskutera aktuellt tema planeras och en grundlig analys av situationen behöver göras. Inom området personlig assistans kan kostnadsökningar påverka programområdet då en dom från förvaltningsdomstolen gör ersättningsnivåerna överklagningsbara, utvecklingen följs noga.

För att programområde Social välfärd ska klara framtidens utmaningar med ökade volymer hos samtliga aktuella målgrupper krävs det förändrade arbetssätt. Glädjande är därför att vi inom ramen för Gränslöst samarbete planerar att starta ett mobilt team tillsammans med Region Örebro län. Målgruppen är multisjuka äldre med hög vårdkonsumtion. Vidare pågår det ett omfattande arbete med nyckelfri hemtjänst och tillsyn via länk. En utredning presenteras i höst och målsättningen är att implementera dessa delar under 2017. Implementering av olika former av välfärdsteknologi ska ses som en stor möjlighet för samtliga verksamheter inom Social välfärd. Utmaningen är att skapa en stabil plattform för detta arbete och ett nära samarbete med IT-avdelningen är en förutsättning.

Ytterligare ett exempel på förändrat arbetssätt är etableringen av en filialverksamhet för barn, unga och deras familjer i Vivalla. Detta kommer möjliggöra en utökad närvaro med ett mer lättillgängligt stöd till boende i området. Dessutom kommer etableringen minska ärendemängden inom såväl de myndighetsutövande delarna som det interna utförandet, vad gäller utredning och stöd till barn, ungdomar och deras familjer.

4.6 Programområde Samhällsbyggnad

4.6.1 Ekonomi

Programområde Samhällsbyggnad prognostiserar ett underskott på 2,4 mnkr för 2016, men sammantaget klarar de flesta verksamheter en budget i balans. Underskottet beror i sin helhet på kostnader för snöröjning och färdtjänst som båda ligger utanför programområdets kontroll och förväntas att kompenseras för i samband med årsbokslutet.

Den taxefinansierade verksamheten inklusive fordonsgasen prognostiserar ett negativt resultat på 8,6 mnkr varav 0,7 mnkr avser fordonsgasen. VA minskar därmed sin skuld till abonnenterna med 7,5 mnkr och Avfall minskar det egna kapitalet med 0,4 mnkr. Underskottet avseende fordonsgasen förväntas kompenseras i samband med årsbokslutet.

Programområdet klarar det generella effektiviseringsuppdraget och bedömer även att de riktade effektiviseringsuppdragen kommer att hanteras under året.

Av totalt investeringsanslag på 828,6 mnkr prognostiseras 500,9 mnkr, cirka 60 procent att nyttjas under året. Detta beror till stor del på att flera stora projekt sträcker sig över årsskiftet 2016–2017 samt att VA-verksamheten har vakanta tjänster för planering och projektering, vilket innebär att projekt har blivit försenade/uppskjutna.

Prognosen visar på ett överskott på 1 mnkr för Byggnadsnämnden. Överskottet är av tillfällig karaktär och beror på personalvakanser och tjänsteköp inom bygglovsverksamheten. I och med att bygglovsintäkterna periodiseras fördröjs effekterna av den justerade lägre taxan vilket också förstärker överskottet.

Fritidsnämnden redovisar en budget i balans, men inom nämnden finns ett underskott på 1,2 mnkr vad gäller Örebrobaden, men detta täcks upp av överskott inom Idrottsenheten. Underskottet inom baden beror på att verksamheten till stor del finansieras av externa intäkter från gymverksamhet vilket innebär en känslighet för trender inom området. Idrottsenheten har, för att finansiera badens prognostiserade underskott, minskat personalkostnaderna, bland annat genom att uppskjuta anställningar.

I prognosen redovisas ett överskott på 0,4 mnkr för Kulturnämnden. Orsaken till överskottet är i huvudsak att arbetet med fristadsstipendium inte kommit igång. Kulturnämnden tilldelades en ramförstärkning på 0,6 mnkr i budget 2016 för att utarbeta ett fristadsstipendium, men på grund av lång handläggningstid hos den externa parten har starten förskjutits och full ekonomisk effekt väntas tidigast hösten 2016. En mindre del av överskottet härrör sig från Fritid ungdom och detta beror på en förväntad hyresreduktion i samband med ombyggnation av lokaler i Baronbackarna.

Miljönämnden redovisar i prognosen ett överskott på 0,4 mnkr och detta beror på att det finns outnyttjade medel kvar i nämndens planeringsreserv, men om behov uppstår under året kan medlen dock komma att nyttjas till specifika engångsåtgärder. I nämndens delårsrapport beskrivs effekten av hur förslaget till

EU-förordning om offentlig kontroll skulle påverka nämndens kostnader om det antas i den form det hade vid remissförfarandet under hösten 2015. Förslaget skulle innebära att ungefär 90 procent av livsmedelskontrollen skulle behöva skattefinansieras och i ett sådant läge skulle nämndens anslag behöva ökas med cirka 4 mnkr.

Den skattefinansierade verksamheten för Tekniska nämnden prognostiserar ett underskott på 1,7 mnkr och detta beror dels på att kostnaderna för vinterväghållning prognostiseras att bli 2,0 mnkr högre än budgeterat samt att fordon har ett prognostiserat överskott på 0,3 mnkr. Den taxefinansierade verksamheten inklusive fordonsgasen prognostiserar ett negativt resultat på 8,6 mnkr varav 0,7 mnkr avser fordonsgasen. De prognostiserade resultaten inom VA och Avfall minskar skulden till abonnenterna respektive det egna kapitalet. Underskottet avseende fordonsgasen förväntas kompenseras i samband med årsbokslutet.

Årets ekonomiska resultat för programnämndens egna verksamheter beräknas till ett underskott på 2,5 mnkr. Färdtjänsten inom kollektivtrafiken överskrider budget med 4 mnkr vilket till viss del beräknas att kompenseras av ett överskott inom programnämndens reserver på 1,5 mnkr. Orsaken till kostnadsökningen som prognostiserats är under utredning. Övriga verksamheter bedöms klara en budget i balans. Tomträttsförsäljning och exploateringsfastighetsförsäljning uppgår per sista april till totalt 62,7 mnkr. Resultatet för dessa försäljningar överförs till Kommunstyrelsen.

4.6.2 Framåtblick

Utmaningen inom programområde Samhällsbyggnad är att, inom befintliga ramar, och med hänsyn till god ekonomisk hushållning, arbeta med verksamhetsutveckling och effektivisering på så sätt att Örebro kommuns vision om att bli Skandinavians mest attraktiva medelstora stad kan uppfyllas.

Omvärldsbilden visar på fortsatt urbanisering till storstadsregioner och regioncentra. Behovet av 3 000 nya bostäder kvarstår. Rapporten "Örebro kommuns bostadsförsörjning 2015–2025" visar ett behov av tillskott på minst 900 lägenheter per år de närmaste 10 åren för att hålla jämn takt med den prognostiserande befolkningsökningen (1500-2000 invånare/år).

Inom samhällsbyggnadsområdet ingår verksamheter som direkt berör ett växande Örebro. En växande stad medför fler människor som behöver bostäder och som söker kultur- och fritidsaktiviteter. Det innebär en ökad skötsel av nya gator, utökad dricksvattenförsörjning och utvecklade avloppslösningar. Det blir fler företag som behöver lokaler. Det gäller att på ett effektivt sätt skapa rätt förutsättningar för alla behov i rätt tid.

Exempel på utmaningar framåt är:

- Uppdatering av, och ökad framförhållning i, den översiktliga planeringen.
- Mer mark för verksamheter och bostäder.
- Stimulera marknaden att våga satsa, t ex så som gjorts via kvalitetsprogram för Södra Ladugårdsåsen vilket fungerat som ett

komplement till detaljplanen och en vägledning för byggherrarnas intresseanmälningar.

- Trygghetsskapande åtgärder i samhällsplaneringen, t ex ombyggnation av centrala trafikleder till stadsgator.
- Utbyggnad samt drift och underhåll av ledningsnätet för vatten och avlopp.
- Tillgänglig och berikande upplevelser inom kultur- respektive fritidsområdet, trots allt mer begränsade resurser.

4.7 Valnämnden

Den lokala valmyndigheten innefattar valnämnd och valkansli. Valnämnden ansvarar för valen och valkansliet är organisationen som genomför allmänna val till riksdag, landsting och kommun samt val till Europaparlamentet, kyrkoval på uppdrag av Örebro Pastorat och eventuella folkomröstningar. Aktuell mandatperiod startade 2015 så inga val kommer att hållas under 2016 och nämndens budget är därmed betydligt mindre än vid valår. Bedömningen är att nämndens budget kommer att förbrukas under året.

4.8 Stadsrevisionen

Stadsrevisionens uppgift är att årligen granska den verksamhet som bedrivs inom Kommunstyrelsens/nämndernas verksamhetsområden. Stadsrevisionen granskar även att de kommunala bolagen följer ägardirektiven och har god intern kontroll. I prognosen vid delår 1 2016 visar Stadsrevisionens ekonomi på ett resultat i balans med budget.

5 Resultat och prognos i Rådhuskoncernen

5.1 Periodens resultat och årets prognos

5.1.1 Örebro Rådhus AB

Resultatet för moderbolaget Örebro Rådhus AB beräknas för helåret 2016 uppgå till -10,3 mnkr om utdelning till och utdelning från bolaget inte tas med. Detta är 0,7 mnkr bättre än budget. Den positiva budgetavvikelsen förklaras av att bolaget från och med årsskiftet har blivit momspliktigt vilket innebär att momsen kan dras av på bolagets kostnader vilket har gett en effekt på cirka 0,4 mnkr. Dessutom har räntekostnaderna för moderbolagets långfristiga lån beräknas att bli 0,3 mnkr lägre än budgeterat på grund av lägre marknadsräntor och lånebild än beräknat.

Om man i prognosen tar med beräknad aktieutdelning från Örebrostäder med 31,0 mnkr och koncernbidrag/aktieutdelning från Örebroporten med 20,0 samt att bolaget ska ge en utdelning till kommunen på 35 mnkr för räkenskapsåret 2016 så hamnar det totala resultatet före skatt på 5,7 mnkr för Örebro Rådhus AB.

För perioden januari-april redovisar Örebro Rådhus AB en förlust på -2,9 mnkr vilket är -0,8 mnkr bättre än föregående år. Administrationskostnaderna är lägre både på grund av momseffekten 0,2 mnkr men även till följd av totalt lägre kostnader på 0,3 mnkr. Även räntekostnaderna är 0,3 mnkr bättre på grund av lägre räntor.

5.1.2 Resultat för koncernen

Rådhuskoncernens resultat för helåret 2016 beräknas bli en vinst runt 166 mnkr före skatt och utdelning till kommunen vilket är marginellt sämre än budgeterat. De flesta bolagen ligger runt budget med några mindre undantag (se nedan för kommentarer per bolag). Jämfört med föregående år ligger prognosen sämre vilket till största delen beror på att Örebrostäder, Örebroporten och Futurum fastigheter gjorde ett mycket bra resultat 2015.

För perioden januari – april redovisar koncernen en vinst på 61 mnkr vilket är 10 mnkr lägre än föregående år. Orsaken är bland annat ett lägre resultat för ÖBO Omsorgsfastigheter på grund av högre drift- och underhållskostnader 2016 mot 2015. Även Futurum fastigheter ligger lite lägre på grund av högre kostnader för avskrivningar 2016. KumBro Vind har på grund av lägre elpriser samt dålig vind ett sämre resultat 2016 än 2015.

5.1.3 Resultat för dotterbolagen

Dotterbolagen till Örebro Rådhus AB redovisar följande tertialresultat och årsprognos för 2016 före bokslutsdispositioner och skatt:

Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	Ägar- andel	Delår 1 2015	Delår 1 2016	Bokslut 2015	Budget helår	Prognos 1 2016
Bolag, belopp i miljoner kronor						
Örebrostäder AB	100%	19,0	20,4	114,2	71,8	78,9
ÖBO Omsorgsfastigheter AB	100%	11,0	6,1	25,8	28,1	23,6
ÖBO Husaren AB	100%	-0,1	-1,5	-9,4	-5,3	-5,0
Örebroporten Fastigheter AB	100%	22,9	21,6	52,4	31,5	38,0
Västerporten Fastigheter AB	100%	2,4	1,3	6,9	1,0	2,6
Futurum Fastigheter i Örebro AB	100%	20,0	15,9	48,7	47,1	32,3
Länsmusiken i Örebro AB	91%	-0,8	-0,4	0,4	0,0	0,0
Kumbro Utveckling AB	80%	-0,5	-0,7	-1,9	-2,0	-2,1
Kumbro Vind AB	80%	0,3	-1,5	-1,4	-4,0	-5,3
Kumbro Stadsnät AB	80%	4,8	5,4	10,4	8,7	9,9
Örebrokompaniet AB	100%	0,2	-0,2	0,0	0,0	0,0
Örebroregionen Science Park AB	52%	0,1	0,2	-0,3	0,0	0,0
Örebro Rådhus AB - exkl. utdeln./ränta kommunen	100%	-3,7	-2,9	-9,4	-11,0	-10,3
minus ej ägd del Kumbro	-20%	-0,9	-0,6	-1,4	-0,5	-0,5
Summa före bokslutsdispositioner och skatt		74,5	63,2	235,1	165,4	162,1
Örebro Läns Flygplats AB* (Ägarandel 44,95%)	45%	-0,5	-0,5	-4,3	1,6	5,5
minus ej ägd del	-55%	0,3	0,3	2,4	-0,9	-3,0
Gustavsvik Resorts AB* (Ägarandel 45,0%)	45%	-5,3	-2,3	4,2	7,0	7,0
minus ej ägd del	-55%	2,9	1,2	-2,3	-3,9	-3,8
Biogasbolaget i Mellansverige AB* (Ägarandel 40%)	40%	-2,5	-3,4	-10,3	-4,4	-5,4
minus ej ägd del	-60%	1,5	2,1	6,2	2,6	3,2
Resultat från de större intressebolagen		-3,6	-2,6	-4,2	2,1	3,5
Resultat inkl de större intressebolagen		70,9	60,6	230,9	167,5	165,6
Planerad ränta till kommunen				-9,7	-13,0	-9,0
Planerad utdelning till kommunen				-40,3	-22,0	-26,0
Utdelning/koncernbidrag från ÖBO och Örebroporten				61,0	51,0	51,0

* Ej majoritetsägda bolag

Örebrostäder redovisar en resultatprognos på 78,9 mnkr för helåret 2016. Resultat är 7,1 mnkr bättre än budget vilket till största delen beror på reavinst vid fastighetsförsäljning (4,4 mnkr) samt lägre räntekostnader. För dotterbolaget ÖBO Omsorgsfastigheter beräknas ett årsresultat på 23,6 mnkr. Resultat är 4,5 mnkr sämre än budget beroende på något högre drift- och underhållskostnader. ÖBO:s dotterbolag Västerporten Fastigheter prognostiserar en vinst på 2,6 mnkr vilket är 1,6 mnkr bättre än budget beroende på lägre administrations- och räntekostnader.

Örebroporten Fastigheter beräknar en vinst på 38,0 mnkr före bokslutsdispositioner och skatt för helåret 2016. Detta resultat är 6,5 mnkr bättre än budget beroende på lägre räntekostnader.

Futurum Fastigheter beräknar en vinst på 32,3 mnkr för helåret 2016. Detta resultat är 14,8 mnkr lägre än budget vilket till stor del beror på ökade avskrivningar då bolaget beräknar aktivera mer än budgeterat. Dessutom finns en

prognospost på 10 mnkr inlagd för utrangeringar av befintliga komponenter vilken inte var med i budget.

Länsmusiken beräknar ett nollresultat för år 2016 vilket är lika som budget.

KumBro Utveckling AB beräknas redovisa en förlust på -2,1 mnkr för helåret 2016 vilket är 0,1 mnkr sämre än budget beroende på något högre personalkostnader. Resultatprognosen för dotterbolaget KumBro Stadsnät AB är en vinst på 9,9 mnkr vilket är 1,2 mnkr bättre än budget beroende på ökade intäkter. KumBro Utveckling ABs dotterbolag KumBro Vind AB beräknar ett resultat på -5,3 mnkr för 2016 istället för de budgeterade -4,0 mnkr. Försämringen av resultatet beror på de minskade elpriserna samt sämre vind än normalår under det första tertialet.

Resultatprognosen för Örebro Läns Flygplats AB ligger på 5,5 mnkr för helåret 2016 vilket är bättre än det budgeterade resultatet på 1,6 mnkr. Prognosen är mycket osäker då den innehåller en reavinst på 25 mnkr för försäljning av fastigheterna runt flygplatsen. Försäljningen är ännu inte genomförd och därmed är reavinsten inte säkerställd.

Gustavsvik Resorts redovisar en prognostiserad vinst på 7,0 mnkr vilket är lika med budget.

Resultatprognosen för Örebroregionen Science Park AB är ett nollresultat 2016 vilket är lika med budget. Dock är omsättningen högre då man fått in mer projektpengar än budgeterat.

5.2 Investeringar Rådhuskoncernen

Bolagen inom Örebro Rådhuskoncernen redovisar investeringar (exklusive aktier och andelar) på totalt 395 mnkr under perioden januari – april 2016 för de majoritetsägda bolagen med följande belopp per bolag:

Sammanställning investeringar

Majoritetsägda bolag	Ägar- andel	Delår 1 2016	Prognos 1 2016
Belopp i miljoner kronor			
Örebrobostäder AB	100%	222	777
ÖBO Omsorgsfastigheter AB	100%	9	47
ÖBO Husaren AB	100%	37	89
Örebroporten Fastigheter AB	100%	29	269
Västerporten Fastigheter AB	100%	1	10
Futurum Fastigheter i Örebro AB	100%	36	546
KumBro Vind AB	80%	52	197
KumBro Stadsnät AB	80%	8	28
Länsmusiken	91%	1	1
Summa		395	1 964
Intressebolag	Ägar- andel	Delår 1 2016	Prognos 1 2016
Belopp i mnkr			
Örebro Läns Flygplats AB	45%	1	44
Gustavsvik Resort	45%	2	8
Summa		3	52

Alla beloppen avser bolagets totala resultat utan hänsyn till Örebro Rådhus ägarandel

Prognosen för investeringar för hela 2016 ligger på totalt 1 964 mnkr för de majoritetsägda bolagen samt ytterligare 52 mnkr för de större intressebolagen.

Några av de större investeringarna är:

- Örebrobostädernas fortsatta renoveringar i Vivalla, 103 mnkr, Markbacken, 57 mnkr och Varberga, 49 mnkr. Några av bolagets nybyggnadsprojekt är kvarteret Gurkmejan, 84 mnkr och kvarteret Pedagogen i Karlslund, 96 mnkr.
- Örebroporten Fastigheter planerar att investera 50 mnkr i köp av fastigheter från Flygplatsen och 32 mnkr i Mellringeskolan under 2016.
- Några av Futurum Fastigheters större projekt 2016 är start av nybyggnation av Tybblelundsskolan, 103 mnkr och Södra Ladugårdsängen, 50 mnkr. Bolaget ska även investera 160 mnkr i 50/50 projekt under året.
- KumBro Vind planerar att investera i köp av Vindkraftverk i Halland (Projekt Ryssbol) för 105 mnkr under 2016.
- Örebro Läns Flygplats planerar investera i 30 mnkr i banförlängningen.

6 Genomlysning av kommunens IT-kostnader

I kommunens övergripande budgetarbete för 2016 lyftes behovet av att få en samlad bild av kommunens kostnader för IT. Kommundirektören gav IT-direktören i uppdrag att göra en genomlysning av kostnadsbilden för IT i kommunen för att visa förutsättningarna att möta digitaliseringsbehovet i verksamheterna. I Kommunstyrelsens beslut den 19 januari 2016 minskades budgetramen med totalt 3,5 mnkr utifrån uppdraget att se över IT-investeringarna samt att ta fram en helhetsbild av IT-behov för att uppnå minskade kostnader. I detta avsnitt redovisas den samlade bilden av IT-verksamhetens kostnader utifrån 2015 års redovisning, investeringsplanen 2016 samt prognosen för året.

6.1 Kommunens samlade IT-kostnader 2015

Den totala kostnaden för IT var drygt 250 mnkr 2015 vilket innebär att cirka 2,5 procent av kommunens totala kostnader bestod av IT-kostnader. Av dessa återfanns 144,4 mnkr inom IT-verksamheten. Detta finansierades till 77 procent av anslag och till 23 procent av avgifter. Kostnader därutöver finansieras inom verksamheternas resultat. Kostnadsfördelningen framgår av tabellen nedan.

Totala IT-kostnader, belopp i miljoner kronor	2015
IT-avdelningen	122,3
IT-strategiavdelningen	22,1
IT-personal i verksamheten	12
IT-kostnader i verksamheten	57
Kapitalkostnader i verksamheten:	
- Planmässig avskrivning och ränta 3 %	38
Summa	251,4

Vid utgången av 2015 hade Örebro kommun 144 200 invånare vilket ger en ungefärlig IT-kostnad på 1 740 kr per invånare. År 2025 beräknas antalet öka med nästan 20 000 till cirka 164 000 invånare.

6.2 Kostnader inom IT-uppdraget

Kostnaderna för IT-avdelningen som är den största kostnadsbäraren fördelades 2015 enligt tabellen nedan.

Kapitalkostnaderna byggs delvis upp genom det utbytesprogram som Kommunstyrelsen beslutade om 2013. Även de förändringar i IT-infrastrukturen som genomförts räknas in som kapitalkostnader. Inom begreppet kommunikation var avgifter till Stadsnät AB för kommunens verksamhetslokaler den största belastningen. De redan befintliga IT-stöden i kommunen har avtal för

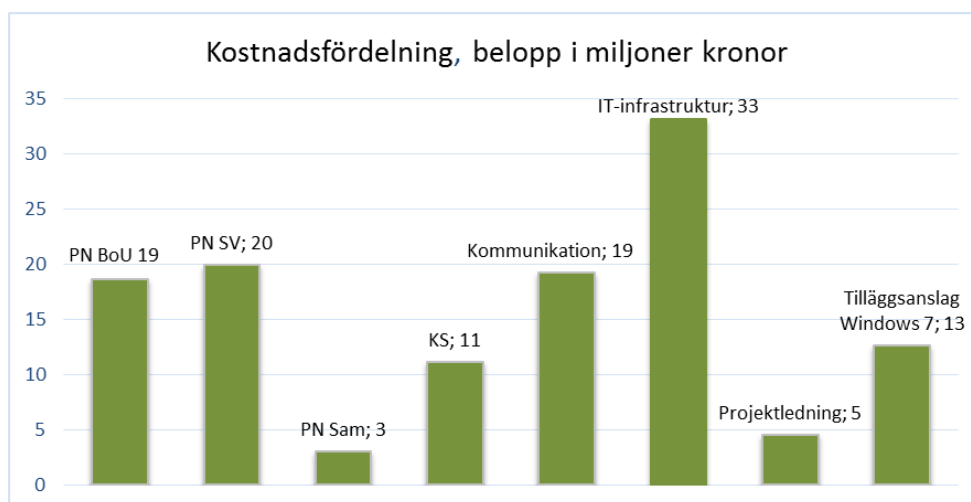
användande, felavhjälpning och uppgraderingar inrymts under köp av IT-tjänster och program som redovisas till cirka 23 mnkr.

Kontogrupp, belopp i miljoner kronor	2015	Prognos 2016
Kapitalkostnader	17,5	18,1
Övriga kostnader	2,6	2,2
Hyror och entreprenader	5	5
Personalkostnader	50	48,5
Köp av IT-tjänster och program	22,6	22
Konsulttjänster	8,3	3,6
Kommunikation	16,3	16,3
Summa	122,3	115,7

Inför 2016 fick IT-avdelningen ett effektiviseringskrav motsvarande 5,5 mnkr. Därutöver har IT-kostnaderna minskats med 1 mkr för att klara kravet på planeringsreserv. Detta har primärt påverkat möjligheten att återbesätta vakanta tjänster och omfattningen av inhyrd personal som konsulter. Resultatet blir en minskad utvecklingstakt avseende digitalisering av kommunens verksamheter och införande av effektivare verksamhetsstöd i form av IT.

Delårsprognosen för 2016 bedöms uppgå till en kostnadsnivå på cirka 116 mnkr och diagrammet visar hur kostnadsfördelningen förväntas bli för innevarande år.

Fördelningen av hur kostnaderna fördelar sig på verksamheterna under 2015 framgår av följande diagram:

I den temarapport som planeras under hösten om IT som resurs för verksamheten kommer även de kommunövergripande kostnaderna att finnas sorterade på programnämnd.

6.3 Kommunens förflyttning mot digitalisering 2020

Investeringsplanens utgifter 2016

I den beslutade investeringsplanen för 2016 anges såväl investeringsobjektens planerade utgifter samt de medföljande driftkostnader som investeringen innebär. Totalt definieras 38 investeringsobjekt som avser nya IT-investeringar under 2016 och tidigare investeringar där driftkostnaderna nu anges med helårseffekt. Utöver detta finns ett okänt antal objekt som egenfinansieras inom befintliga drifframar. Samtliga IT-investeringar kräver resurser i form av arbetstimmar från egen personal eller konsultstöd som samordnas av kommunens IT-avdelning.

Den samlade investeringsutgiften för objekten uppgår till cirka 85 mnkr. Det samlade anslaget för driftkostnadernas utifrån objekten är angivet till drygt 90 mnkr under 2016.

Den översyn av IT-investeringarna som pågår för att minska driftkostnads-konsekvenserna av investeringarna med 2,5 mnkr innebär att flera av investeringsobjekten inte kommer att genomföras under året. För att klara den ekonomiska effekten på kort sikt skjuts förnyelse och utveckling i kommunens IT-infrastruktur fram i tiden. Exempel på aktiviteter som inte verkställs är kapacitetshöjande insatser i de trådlösa nätverken samt minskad tillgänglighet i befintlig IT-infrastruktur gällande lagring. Konsekvenserna av dessa omprioriteringar bedöms kortsiktigt som små men kan på längre sikt medföra svårigheter i verksamheterna.

Mer långsiktigt är bedömningen att den digitala utvecklingen kommer att innebära en förflyttning från investeringar i anläggningstillgångar inom IT-området till tjänster och upphandlingar inom verksamhetskostnader. I arbetet med att skapa en helhetsbild av utvecklingsbehov med stöd av IT ingår också att skapa modeller och arbetssätt som gör att utvecklingsprojekt med IT-lösningar värderas och prioriteras utifrån nytta för verksamheten och kommunen.

Investeringsutgifter mot driftkostnader

En tydlig trend är att allt fler IT-leverantörer väljer att utveckla och sälja tjänster istället för att leverera produkter. Traditionellt har kommunen investerat i IT-lösningar och fördelat kostnaden över ett antal år. Förändringen innebär att kommunen i allt högre utsträckning kommer att köpa tjänster och att kostnaden istället hanteras inom driftsbudgeten. Tydliga fördelar med att IT-leverantörerna väljer att leverera tjänster är att kommunen kan möta förändrade behov på ett snabbare sätt genom att öka eller minska antalet abonnemang samt att medel inte sitter fast i långa investeringar.

För att på ett effektivare sätt möta vår omvärld behöver vi hantera vår information på nya sätt. Idag lagras information i många fall baserad på hur vi är organiserade. Det betyder att samma informationsmängd finns i flera IT-stöd utan att vara sammanlänkade. Effekten är att kommunen inte kan ge en nulägesbild över vilken information kommunen har om en individ eller om ett ämne. Bristen i sammankopplingen leder även till att informationsmängder inte överensstämmer med varandra.

Digitaliseringen generellt

Den digitala förändringen kommer att påverka samhället i grunden och därmed även Örebro kommun och dess verksamheter. Allt fler områden anammar digitala möjligheter eller blir påverkade av dess effekter. Begrepp som välfärds-teknologi, smarta städer och delningsekonomi är idag vanligt förekommande och samtliga inbegriper digitalisering. Allt fler organisationer digitaliserar sina processer, helt eller delvis, vilket sänker produktionskostnader och ger en jämnare kvalitet. En grundförutsättning för att kunna digitalisera är ordning och reda i informationstillgångarna.

Kravet att allt mer information ska kunna hanteras digitalt kommer från olika delar av samhället. Olika myndigheter vill, på ett effektivt sätt, utbyta information. Medborgare ställer krav på tillgänglighet och transparens. Digitaliseringen är inte primärt en IT-fråga utan en fråga om verksamhetsutveckling.

Kostnadsfördelningsmodell

Ett viktigt verktyg för att uppnå en utvecklingsinriktad IT-verksamhet är att tydliggöra kostnadsansvaret till de delar av den kommunala verksamheten som har inflytandet på behoven.

Framtagandet av en kostnadsfördelningsmodell pågår för att nå en bättre styrning av resurserna inom IT-verksamheten och kommer att förankras under hösten. Målet är att de ekonomiska resurserna ska föras ut till de delar av verksamheten som ska vara kostnadsbärare från och med ramtilldelningen för 2017.

6.4 Den ekonomiska utmaningen

Den förflyttning som kommunen behöver göra för att nå utvecklingsmålen för digitaliseringen 2020 kommer att betyda ett annat ekonomiskt synsätt än det som gäller nu. Den nyorientering som kommunen står inför innebär att fasta IT-lösningar i egen regi minimeras till förmån för mobila och upphandlade lösningar. Investeringar i utrustning och tekniska lösningar som idag ger ekonomiska konsekvenser i form av kapitaltjänstkostnader (ränta och avskrivningar över tid) kommer inte längre att vara tillämpligt. I stället innebär digitaliseringen en väsentligt högre kostnadsnivå som måste klaras av kommunen inom sitt verksamhetsmässiga utrymme varje år.

IT-lösningarna kommer att vara ett ännu mer betydelsefullt och ständigt närvarande verktyg när kommunens medarbetare eller andra utförare ger service på lika villkor till kvinnor och män, flickor och pojkar. Kommunens servicemottagare och medborgare kommer också i högre grad att efterfråga möjligheter att utföra direkta tjänster digitalt hos kommunen när som helst på dygnet.

Digitaliseringens mål är att kommunen, i sitt uppdrag att ge stöd och service till det som medborgarna har rätt till, gör detta på ett mer tids- och kostnadseffektivt sätt än idag. Det alltmer begränsade ekonomiska utvecklingsutrymmet som kommunen har innebär att verksamhetens resurser i tid och pengar behöver

växlas över till digitala lösningar för att klara mer inom samma eller lägre kostnader för kommunen.

I det läget som Örebro kommun befinner sig i med mångfalden av IT-verktyg och leverantörer till en i stor del låst nivå de kommande åren är omställningen till mer rörliga och också billigare IT-lösningar en nästan omöjlig utmaning. Den förväntade omställningstakten är helt beroende av de resurser som kan frigöras inom den krympta IT-ramen. I nuläget är detta en alltför långsam takt för att möta kraven i omvärlden och från verksamheten i med ökade behov inom många medborgargrupper. En ny kostnadsfördelningsmodell kan skapa en prioritering från verksamheterna som ger visst utrymme för förnyelse och utveckling. Däremot kommer det vara svårare att få förståelse från verksamheterna att prioritera kommunens insatser för avveckling inom IT. Med ett målmedvetet arbete inom IT-verksamheten skulle denna omställningsperiod kunna kortas väsentligt med ett riktat ekonomiskt driftutrymme på 5 mnkr de närmaste 3 åren.

7 Räkenskapsrapporter

7.1 Resultaträkning

Resultaträkning för kommunens samlade verksamhet

Belopp i miljoner kronor	Not	Delår 1		Kommunen		Prognos 1:2016	Avvikelse
		2015	2016	Bokslut 2015	Budget 2016		
Verksamhetens intäkter	1	657,3	827,2	2 405,6	*	*	*
Verksamhetens kostnader	2	-3 064,6	-3 252,3	-9 096,9	*	*	*
- jämförelsestörande poster	3	0,6	39,8	378,0	30,0	188,5	-
Avskrivningar och nedskrivningar	4	-68,2	-73,6	-213,5	-195,0	-226,0	-31,0
Verksamhetens nettokostnader		-2 475,5	-2 498,7	-6 904,8	-7 680,4	-7 570,6	109,8
Skatteintäkter	5	1 889,0	2 051,1	5 662,2	6 145,6	6 142,2	-3,4
Generella statsbidrag och utjämning	6	514,5	532,7	1 547,5	1 527,2	1 598,1	70,9
Finansiella intäkter	7	166,6	76,3	267,4	137,2	145,7	8,5
Finansiella kostnader	8	-17,6	-27,2	-56,1	-22,2	-47,6	-25,4
- jämförelsestörande poster	9	42,8	-26,7	29,3	0,0	-60,4	-60,4
Resultat före extraordinära poster		77,0	134,2	516,2	107,4	267,8	160,4
Extraordinära intäkter		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Extraordinära kostnader		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	11	77,0	134,2	516,2	107,4	267,8	160,4
Ianspråktagande av reservering av eget kapital	8,3	14,5	14,5	27,6	95,9	71,0	-24,9
Resultat inkl. ianspråktaget eget kapital		85,3	148,7	543,8	203,3	338,8	135,5

* Relevanta värden saknas till följd av nettobudgetering.

Jämförelsestörande poster 2015: I verksamhetens nettokostnader ingår reavinst/förluster från anläggningstillgångar med 17,6 mnkr, återbetalning av AFA, 55 mnkr samt exploateringsintäkter och kostnader, 306 mnkr.

I finansnettot för delår ingår reavinst med 49,9 mnkr, reaförluster med 33,8 mnkr, effekt av ändrad diskonteringsränta inkl. löneskatt 5,7 mnkr samt ränta under byggtid 7,5 mnkr för objekt som klassats om från omsättningstillgång till anläggningstillgång, upparbetad inom exploateringsredovisningen t.o.m. 2014.

Jämförelsestörande poster prognos 2016: I verksamhetens nettokostnader ingår reavinst/förluster från försäljning av anläggningstillgångar med 3,4 mnkr samt exploateringsresultat med 185 mnkr. I finansnettot ingår reaförluster med 48 kr samt eftersläpande effekt av sänkt diskonteringsränta på pensioner inkl. löneskatt 12,4 mnkr.

7.2 Kassaflödesanalys

Kassaflödesrapport för kommunens samlade verksamhet

Belopp i miljoner kronor	Not	Delår 1 2016	Bokslut 2015
Den löpande verksamheten			
Periodens/årets resultat		134,2	516,2
Utbetalningar för ianspråktaga avsättningar	22	-4,8	-23,2
Justering för ej likviditetspåverkande poster	12	103,3	451,0
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		232,7	944,0
Ökning (-)/minskning (+) förråd, lager, exploateringsfastigheter	17	13,9	-217,7
Ökning (-)/minskning (+) kortfristiga fordringar	18	4,7	-103,0
Ökning(+)/minskning (-) kortfristiga skulder		-176,2	233,8
Kassaflöde från den löpande verksamheten		75,1	857,1
Investeringsverksamheten			
Investering i immateriella anläggningstillgångar	14	0,0	0,0
Investering i materiella anläggningstillgångar (-)	14	-128,1	-637,9
Investeringsbidrag till materiella anläggningstillgångar	14	11,4	40,3
Försäljning av materiella anläggningstillgångar (+)	14	4,2	18,2
Investering i finansiella tillgångar (-)	16	0,0	-92,2
Försäljning av finansiella tillgångar (+)	16	0,1	0,9
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-112,4	-670,7
Finansieringsverksamheten			
Nyupptagna lån (+)	24	303,7	2 069,7
Nyupptagna lån, leasing (+)	24	0,4	4,6
Amortering av skuld (-)	24	0,0	-2,9
Ökning långfristiga fordringar (-)	16	-387,0	-3 908,8
Minskning av långfristiga fordringar (+)	16	250,1	2 117,8
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		167,2	280,4
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur		-28,3	-28,1
Årets kassaflöde		101,6	438,7
Likvida medel vid årets/periodens början	19, 20	4 306,3	3 867,6
Likvida medel vid årets/periodens slut	19, 20	4 407,9	4 306,3
Räntebärande nettotillgång/skuld			
Räntebärande nettotillgång/skuld vid årets början		3 510,9	3 385,3
Räntebärande nettotillgång/skuld vid årets slut		3 553,6	3 510,9

7.3 Balansräkning

Belopp i miljoner kronor	Not	Kommunen		
		Delår 1 2015	Delår 1 2016	Bokslut 2015
TILLGÅNGAR				
Anläggningsstillgångar				
Immateriella anläggningstillgångar	13	3,6	2,5	2,9
Materiella anläggningstillgångar	14-15	3 055,2	3 892,7	3 852,6
- mark, byggnader och tekniska anläggningar	14	2 477,2	2 668,1	2 646,1
- pågående nyanläggningar	14	174,3	793,4	769,2
- fordon, maskiner och inventarier	15	403,7	431,2	437,3
Finansiella anläggningstillgångar	16	11 121,2	12 720,3	12 583,5
Summa anläggningstillgångar		14 180,0	16 615,5	16 439,0
Omsättningsstillgångar				
Förråd, lager	17	4,9	4,8	4,8
Exploateringsfastigheter	17	-219,4	42,0	55,2
Tomträtter	17	37,2	35,0	35,7
Kortfristiga fordringar	18	564,5	828,1	832,8
Kortfristiga placeringar	19	3 838,2	3 665,6	3 648,5
Kassa och bank	20	141,9	742,3	657,8
Summa omsättningsstillgångar		4 367,3	5 317,8	5 234,8
SUMMA TILLGÅNGAR		18 547,3	21 933,3	21 673,8
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital	21	6 031,6	7 314,8	7 187,8
- därav periodens resultat		77,0	134,2	51,2
Korrigerad ingående värde				
Resultatutjämningsreserv		68,0	68,0	68,0
Övrigt eget kapital		5 886,6	7 112,6	6 603,6
Avsättningar		526,3	527,4	522,8
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	22	400,6	444,1	411,0
Övriga avsättningar	23	125,7	83,3	111,8
Skulder				
Långfristiga skulder		10 440,3	12 364,3	12 060,2
Långfristiga lån	24	9,0	10,8	10,4
Långfristiga lån, koncernen	24	10 224,4	12 100,0	11 825,0
Övriga långfristiga skulder	25	206,9	253,5	224,8
Kortfristiga skulder		1 549,1	1 726,8	1 903,0
Leverantörsskulder	26	194,9	198,3	330,6
Kortfristiga lån, koncernen	27	269,1	297,3	375,5
Övriga kortfristiga lån	28	1,4	2,0	2,9
Interimsskulder	29	887,9	1 020,1	987,8
Övriga kortfristiga skulder	30	195,8	209,1	206,2
Summa skulder		11 989,4	14 091,1	13 963,2
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		18 547,3	21 933,3	21 673,8
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER				
Ansvarsförbindelser				
Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	22	3 329,0	3 196,3	3 230,3
Övriga ansvarsförbindelser				
Borgensåtaganden	31	1 443,2	998,6	1 009,4
Övrigt	32	0,2	0,3	0,3

7.4 Noter till resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning

Belopp i miljoner kronor	2016	2015
	Delår 1	Bokslut
Not 1: Verksamhetens intäkter		
Försäljningsintäkter	23,4	60,3
Taxor och avgifter	203,1	571,0
- konsumtionsavgifter va/avfall	74,1	228,1
- barnomsorg	30,6	87,0
- äldre och funktionshindrade	11,2	33,2
Hyror och arrenden	76,1	231,2
Bidrag	345,9	779,1
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	104,4	346,0
Exploateringsintäkter	44,4	331,1
Tomträttsintäkter	26,2	68,5
Realisationsvinster	3,6	18,4
Summa	827,1	2 405,6
I verksamhetens intäkter i kommunen ingår jämförelsestörande poster med 48,0 mnkr, not 3 (400,5 mnkr 2015).		
Not 2: Verksamhetens kostnader		
Löner och sociala avgifter	-1 885,7	-5 065,0
Pensionskostnader	-127,9	-348,1
Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	-36,7	-117,2
Bränsle, energi- och vatten	-24,7	-64,7
Köp av huvudverksamhet	-454,7	-1 221,6
Lokal- och markhyror	-285,1	-832,0
Lämnade bidrag	-172,2	-520,1
Realisationsförluster och utranteringar	-0,1	-0,7
Tjänster	-196,9	-706,4
Varor	-68,3	-221,1
Summa	-3 252,3	-9 096,9
I verksamhetens kostnader ingår jämförelsestörande poster med -8,2 mnkr, not 3 (-22,5 2015)		
Not 3: Jämförelsestörande poster i verksamhetens nettokostnader		
Realisationsvinster för anläggningstillgångar	3,5	17,6
Realisationsvinster försäljning bostadsrätter	-	0,7
Realisationsförluster för anläggningstillgångar	-0,1	-0,7
AFA återbetalning	-	54,8
Resultat av försäljning av exploateringsfastigheter	36,4	305,6
Summa	39,8	378,0
Not 4: Avskrivningar och nedskrivningar		
Avskrivningar immateriella tillgångar	-0,4	-1,1
Avskrivningar byggnader och anläggningar	-31,1	-93,9
Avskrivningar maskiner och inventarier	-41,1	-115,5
Avskrivning på leasingavtal	-1,0	-2,8
Årets avskrivningar	-73,6	-213,3
Återföring av tidigare nedskrivna anläggningstillgångar	-	-
Nedskrivningar materiella anläggningstillgångar	-	-0,2
Summa	-73,6	-213,5
Not 5: Skatteintäkter		
Preliminära skatteintäkter	2 048,8	5 658,8
Slutavräkning ¹⁾	5,6	-10,8
Preliminär slutavräkning ²⁾	-6,0	6,1

Mellankommunal kostnadsutjämnning	-	-
Skatteväxling gymnasieresor	2,7	8,1
Summa	2 051,1	5 662,2

¹⁾ Mellanskillnaden mellan den i bokslut uppbokade 43 kr/inv och nu aktuell prognos för 2015 83 kr/inv.

²⁾ Den preliminära slutavräkningen för 2016 uppgår till -125 kr/inv. Källa SKL Cirkulär 16:17.

Not 6: Generella statsbidrag och utjämnning		
Inkomstutjämnning	411,4	1 175,7
Kostnadsutjämnning	-25,1	-37,8
Strukturbidrag	-	14,8
Införandebidrag	-	-
Regleringsbidrag	-	-
Regleringsavgift	-1,6	-5,5
Generellt bidrag från staten	-	10,7
Generellt bidrag från staten, med avseende på flyktingsituationen	19,2	5,0
Utjämningsbidrag LSS	56,2	173,2
Kommunal fastighetsavgift	72,6	211,4
Summa	532,7	1 547,5

Not 7: Finansiella intäkter		
Ränteintäkter internbank	-3,0	19,4
Ränteintäkter, likviditetsförvaltning	39,7	71,0
Ränteintäkter pensionsförvaltning	27,5	42,0
Ränteintäkter övriga	0,9	3,6
Borgensavgifter/räntetillägg	11,2	31,4
Utdelningar koncernbolag	-	50,0
Reavinster aktier, räntebärande värdepapper likviditetsförvaltning	-	27,4
Reavinster aktier, räntebärande värdepapper pensionsförvaltning	-	22,5
Övriga finansiella intäkter	-	0,1
Summa finansiella intäkter	76,3	267,4

Not 8: Finansiella kostnader		
Räntekostnader, Internbank	3,6	-16,1
Ränta på pensionskuld	-13,1	-4,6
Räntekostnader, övrigt	-2,2	2,2
Reaförluster aktier, räntebärande värdepapper Internbank	-	-0,6
Reaförluster aktier, räntebärande värdepapper likviditetsförvaltning	-9,4	-24,4
Reaförluster aktier, räntebärande värdepapper pensionsförvaltning	-4,9	-8,8
Bankkostnader, Internbank	-1,1	-3,8
Övriga finansiella kostnader	-0,1	0,0
Summa finansiella kostnader	-27,2	-56,1

Not 9: Jämförelsestörande poster i finansnettot		
Ränta under byggtid för objekt som klassats om från omsättningstillgång till anläggningstillgång,	-	7,5
Effekt av sänkt diskonteringsränta pensioner	-12,4	5,7
Realiserad kursvinst på värdepapper	-	49,9
Realiserad kursförlust på värdepapper	-14,3	-33,8
Summa	-26,7	29,3

Not 11: Årets resultat i förhållande till balanskravet

Årets resultat enligt resultaträkningen	134,2	516,0
Realisationsvinster anläggningstillgångar	-3,6	-17,6
Realisationsvinster finansiella tillgångar	-	-50,6
Resultat efter balanskravsjusteringar	130,6	447,8
Medel till resultatutjämningsreserv	-	-
Medel från resultatutjämningsreserv	-	-
Årets balanskravsresultat	130,6	447,8
Medel till reserveringar eget kapital	-33,6	-129,5
Medel från reserveringar i eget kapital	58,8	27,6
Tillägg; realisationsförluster enl. undantagsmöjlighet	-	-
Tillägg; realiserade kursförluster i värdepapper	-	-
Synnerliga skäl	-	0,0
Bolagisering av kommunens fastigheter	-	-
- Effekt av sänkt diskonteringsränta på pensionsskulden	-	0,0
Summa efter reserveringar i Eget kapital	155,8	345,9

I bokslut 2015 reserverades i eget kapital 518 mnkr som bokats om till anläggningstillgångar av de total 717 som direktbokades mot eget kapital.

Not 12: Ej likviditetspåverkande poster

Justering för av- och nedskrivningar	73,6	213,5
Förändring avsättning	37,7	37,2
Förändring pensioner exkl uttag	37,6	41,3
Värdesäkring/förändring nuvärde	0,1	-5,7
Nya avsättningar	-	1,6
Övriga ej likviditetspåverkande poster	-8,0	200,3
Realisationsförluster	0,1	0,7
Realisationsvinster	-3,6	-17,6
Ränta anslutningsavgifter och bygggränta	2,1	12,5
Effekter av ändrade redovisningsprinciper	-7,2	206,6
Övrigt	0,6	-1,9
Summa ej likviditetspåverkande poster	103,3	451,0

Not 13: Immateriella tillgångar

Ingående bokfört värde	2,9	4,0
Investeringar under året	-	0,0
Årets avskrivningar	-0,4	-1,1
Utgående bokfört värde	2,5	2,9
Bokfört värde totalt, immateriella tillgångar		
Anskaffningsvärde	9,2	9,2
Ackumulerade avskrivningar	-6,3	-5,2
Årets avskrivningar	-0,4	-1,1
Summa	2,5	2,9

Tillämpad avskrivningsmetod är linjär avskrivning
Tillämpad tid för avskrivning är mellan 3-5 år
Samtliga externt förvärvade

Not 14: Materiella anläggningstillgångar

Bruttoinvesteringar	128,1	637,9
- fastighetsförvärv	0,3	132,3
Investeringsinkomster	11,4	-37,8
Periodiserade investeringsbidrag	-	-2,5
Summa	139,5	597,6
Försäljningspris anläggningstillgångar	74,3	417,9
- bostadsrätt	-	0,7
- omsättningstillgångar	70,7	399,6
Försäljningspris materiella anläggningstillgångar	3,6	17,6
Försäljningsomkostnader	8,0	-25,5

Mark, byggnader och tekniska anläggningar

Ingående bokfört värde	2 646,1	2 373,6
Investeringar under året	59,8	386,5
Investeringar effekter av införande av komponentredovisning	0,0	2 437,0

Utrangering/avyttring/korrigerering	-3,4	-19,9
Utrangeringar effekter av införande av komponentredovisning	0,0	-2 437,0
Årets avskrivningar	-30,5	-93,3
Nedskrivningar	-	-
Återförda nedskrivningar	-	-
Överföringar från/till annat tillgångsslag	-3,8	-0,8
Övriga förändringar	-	-
Utgående bokfört värde	2 668,1	2 646,1

I årets avskrivningar totalt för kommunen ingår 0,6 mnkr avskrivningar på bostadsrätter. Bostadsrätter redovisas under finansiella anläggningstillgångar.

Pågående nyanläggningar

Ingående bokfört värde	769,2	179,4
Investeringar under året ej aktiverade	32,0	175,9
Nedskrivningar	-	-
Utrangeringar/omklassificeringar	-87,6	-104,1
Övriga förändringar	-	-
Direktbokning, Exploatering 2014 och tidigare	-	518,0
Utgående bokfört värde	713,6	769,2

Bokfört värde totalt mark, byggnader och tekniska anläggningar

Anskaffningsvärde	4 014,9	3 964,5
Ackumulerade avskrivningar	-1 316,3	-1 225,1
Årets avskrivning	-30,5	-93,3
Summa	2 668,1	2 646,1

Tillämpad avskrivningsmetod är linjär avskrivning
Tillämpad tid för avskrivning är mellan 5-100 år. Från och med 2015 tillämpas komponentredovisning
Mark skrivs inte av
Med pågående nyanläggningar avses investeringar som ännu inte färdigställts och därmed inte aktiverats.

Not 15: Bokfört värde totalt, maskiner, fordon, inventarier och konst

Ingående bokfört värde	437,3	415,8
Investeringar under året	34,9	145,8
Försäljningar	-	-
Utrangering/avyttring/korrigerering	-0,7	-5,8
Årets avskrivningar	-42,3	-118,5
Överföringar från/till annat tillgångsslag	3,9	0,0
Övriga förändringar	-1,9	0,0
Utgående bokfört värde	431,2	437,3
Bokfört värde totalt, maskiner, fordon, inventarier och konst		
Anskaffningsvärde	1 545,1	1 514,3
Ackumulerade avskrivningar	-1 071,6	-958,5
Årets avskrivningar	-42,3	-118,5
Summa	431,2	437,3

Tillämpad avskrivningsmetod är linjär avskrivning.
Tillämpad tid för avskrivning är mellan 3-20 år.
Konst skrivs inte av.

Not 16: Finansiella anläggningstillgångar

Värdepapper, andelar och bostadsrätter		
Aktier	227,0	227,0
Andelar och grundfondskapital	95,1	95,2
Bostadsrätter	18,1	18,1
Summa	340,2	340,3
Utlämnade lån		
Kommunala bolag	698,6	698,6
Staten	-	-
Landsting	0,3	0,3
Föreningar och stiftelser	15,5	15,5
Företag	18,0	18,0
Summa	732,4	732,4
Utlämnade lån internbank, koncernen		
Futurum Fastigheter i Örebro AB	2 235,0	2 125,0
Kumbro Vind AB	248,8	248,8
Stadsnät i Örebro AB	36,0	36,0
Västerporten AB	225,0	225,0
ÖBO Omsorgsfastigheter AB	428,0	428,0
ÖBO Husaren AB	250,0	200,0
Örebrobostäder AB	5 527,0	5 400,0
Örebroporten Fastigheter AB	2 663,0	2 813,0
Summa	11 612,8	11 475,8
Övriga långfristiga fordringar		
Långfristig fordran jämkad moms koncernbolag, fastighetsförsäljning	34,9	34,9
Övriga	-	0,1
Summa	34,9	35,0
Summa finansiella anläggningstillgångar	12 720,3	12 583,5

Örebro kommun har som medlem i Kommuninvest ett ansvar gentemot bolagets motparter för bolagets samtliga åtaganden. Detta borgensåtagande är begränsat till den enskilde medlemmens andel av bolagets samtliga åtaganden. Denna andel bestäms utifrån medlemmens insatskapital i förhållande till det totala andelskapitalet i Kommuninvest ekonomisk förening. Örebro kommuns borgensåtagande i bokslut per 2015-12-31 är totalt 5 921,5 mnkr dvs 4 912,1 + 1 009,4 (4 246,9 mnkr 2014). Örebro kommuns borgensåtagande för Kommuninvests skulder beräknades till 4 912,1 mnkr per 2015-12-31 (2 938,7 mnkr 2014).

Not 17: Förråd m.m.

Förråd	4,8	4,8
Exploateringsfastigheter	42,0	55,2
Tomträttsfastigheter småhus	35,0	35,7
Summa	81,8	95,7

Från och med 2015 tillämpas en ny redovisningsprincip för exploateringsverksamheten. Från och med 2015 tillämpas successiv vinstavräkning för sålda tomter. Upparbetade resultat från 2014 och tidigare direktbokades mot ingående eget kapital 2015. Upparbetade investeringar 2014 och tidigare har omklassificerats i samband med bokslut 2015 till anläggningstillgångar.

Statsbidragsfordringar		
Flyktingar	32,8	57,8
Forrdan avseende särskild momskompensation	36,5	86,3
Kommunal fastighetsavgift/skatter	66,4	62,5
Övriga statsbidragsfordringar	63,7	10,4
Summa	199,4	217,0
Övriga omsättningstillgångar		
Interimsfordringar	219,3	284,4
Uppplupna ränteintäkter	14,1	13,5
Uppplupna skatteintäkter, inbetald preliminär skatt	125,4	87,6

Kortfristig del av långfristig fordran	1,2	1,2
Kortfristig fordran jämkad moms koncernbolag, fastighetsförsäljning	-	16,3
Kortfristig fordran, anteciperad utdelning Örebro Rådhus AB	40,3	40,3
Övriga fordringar	1,4	1,7
Summa	401,7	445,0

Kortfristig fordran inom koncernkontot		
Länsmusiken i Örebro AB	2,6	-
Summa	2,6	0,0
Kundfordringar	224,4	170,8
Summa kortfristiga fordringar	828,1	832,8

Not 19: Kortfristiga placeringar

Likviditetsförvaltning	2 359,7	2 350,4
Pensionsförvaltning	1 305,9	1 298,1
Summa	3 665,6	3 648,5

Not 20: Kassa och bank

Bank och giro	742,3	657,8
Summa	742,3	657,8
Summa omsättningstillgångar	5 317,8	5 234,8

Not 21: Eget kapital

Eget kapital (IB)	7 187,8	5 954,6
Korrigerad ingående värde eget kapital	-7,2	717,0
- Exploatering 2014 och tidigare	-	735,1
- Effekter införande av komponentredovisning	-	-5,4
- Interkommunala ersättningar	-7,2	-12,7
Årets resultat	134,2	516,2

Reserveringar

- eget kapital avfall	103,0	103,0
- resultatutjämningsreserv	68,0	68,0
- konjunktur- och strukturbuffert	200,0	200,0
- AFA-medel (åter från 2005 och 2006)	4,1	18,8
- AFA-medel (åter från 2004)	10,0	40,6
- sociala investeringar	73,3	81,2
- överfört resultat intraprenader	17,3	34,6
- exploateringsfastigheter	80,9	80,9
- exploateringsfastigheter 2014 och tidigare	-	518,0
Eget kapital (UB)	7 314,8	7 187,8

2014 beslutade Kommunfullmäktige att reservera 34 mnkr av resultatet till resultatutjämningsreserven (2013 reserverades 34 mnkr för resultat under perioden 2010-2012). 15 mnkr reserverades till sociala investeringar och 19 mnkr till exploateringsfastigheter. 2015 beslutade Kommunfullmäktige att reservera kvarvarande 47,5 mnkr för återbetalda AFA-medel. 6,9 mnkr av dessa reserverades till Sociala investeringar Ks 388/2015 och Ks 1090/2015. 62 mnkr reserverades till exploateringsfastigheter och 8,3 mnkr reserverades för Avfallsverksamhetens del av eget kapital. Av intraprenadernas ackumulerade resultat reserverades 17,2 mnkr från nya överskott. Därutöver reserverades 518 mnkr av de direktbokade exploateringsintäkterna från objekt sålda 2014 och tidigare enligt ny redovisningsprincip för exploateringsredovisning.

Not 22: Avsättning till pensioner och liknande förpliktelser

Örebro kommun tillämpar den blandade modellen för redovisning av pensionsåtaganden fr.o.m. år 1998 enligt KPA:a beräkningar med RIPS07 som grund. Avsättning till pensioner redovisar avtalspensioner som intjänats fr.o.m. 1998-01-01 samt samtliga garanti- och visstidspensioner. Avtalspensioner som intjänats före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse. Denna del av pensionsåtagandet har minskat med 27,7 mnkr mellan åren 2015 och fram till och med 2016-04-30. Örebro kommun har beslutat att betala ut maximalt belopp av den avgiftbestämda ålderspensionen. För 2016 sker det i mars 2017 och beräknas på helår till 187,7 mnkr och är bokförd som en kortfristig skuld i delår 1 med 61,6 mnkr. Beräkningarna baseras på uppgifter per 2016-04-20. Aktualiseringsgraden är 95 % (94 %).

Specifikation avsatt till pensioner

Avtalspensioner	272,7	258,8
- förmånsbestämd ålderspension	232,4	218,5
- särskild avtalspension	-	-
- pension till efterlevande	6,6	6,1
- PA-KL pensioner	33,7	34,2
Örebros särskilda pensionsplan (ÖSPP)	64,5	51,9
Särskild avtalspension- och visstidspensioner	9,0	9,8
- särskilda avtalspensioner	0,4	0,5
- visstidspensioner	8,5	9,3
Avtalspensioner förtroendevalda ej avgångna	8,9	8,3
Avtalspensioner förtroendevalda OPF-KL	1,4	1,1
Löneskatt	87,5	81,1
Summa	444,1	411,0
Ingående avsättning avtalspensioner	258,8	241,4
Nyintjänad pension	17,5	23,9
Ränte- och beloppsuppräknings	0,3	4,2
Sänkt diskonteringsränta	-	-
Övrigt	-0,1	-0,1
Årets utbetalningar	-3,7	-10,6
Löneskatt	66,2	62,8
Summa avsättning	338,9	321,6
Ingående avsättning ÖSPP	51,9	46,6
Nyintjänad pension	-	-
Ränte- och beloppsuppräknings	0,2	1,2
Sänkt diskonteringsränta	10,0	-2,0
Övrigt	2,6	6,7
Årets utbetalningar	-0,2	-0,6
Löneskatt	15,7	12,6
Summa avsättning	80,2	64,5
Ingående avsättning ÖK-SAP	9,8	10,8
Ränte- och beloppsuppräknings	0,0	0,2
Sänkt diskonteringsränta	-	-
Arbetsstagare som pensionerats	0,0	0,6
Övrigt	-0,2	0,1
Årets utbetalningar	-0,6	-1,9
Löneskatt	2,2	2,4
Summa avsättning	11,2	12,2
Ingående avsättning förtroendevalda	8,3	9,3
Nyintjänad pension	0,6	0,6
Ränte- och beloppsuppräknings	0,0	0,2
Sänkt diskonteringsränta	-	-
Överfört till ordinarie beräkning	-	-1,8
Löneskatt	2,2	2,0
Summa avsättning	11,1	10,3
Ingående avsättning förtroendevalda OPF-KL	1,1	0,0
Avgiftsbestämd ålderspension	-	0,3
Avgiftsbestämd ålderspension intjänad pensionsbehållning	0,3	0,8
Löneskatt	0,3	0,3

Summa avsättning	1,7	1,4
Rättelse löneskatt från 2014	1,0	1,0
Utgående avsättning	444,1	411,0
Avtalspensioner som intjänats före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse.		
Avtalspensioner	2 568,2	2 595,9
Förtroendevalda	4,0	3,7
Löneskatt	624,0	630,7
Summa	3 196,3	3 230,3
Ingående ansvarsförbindelse	2 595,9	2 686,5
Pensionsutbetalningar	-42,3	-129,0
Ränte- och beloppsuppräknings	20,0	49,0
Övrigt t.ex. bromsen och aktualisering	-5,3	-10,6
Löneskatt	623,0	629,8
Delsumma ansvarsförbindelse	3 191,3	3 225,7
Ingående ansvarsförbindelse förtroendevalda	3,7	4,5
Ränte- och beloppsuppräknings	0,0	0,1
Sänkt diskonteringsränta	-	-
Nyintjänad pension	0,3	-
Överfört till ordinarie beräkning	-	-0,9
Löneskatt	1,0	0,9
Delsumma förtroendevalda	5,0	4,6
Utgående ansvarsförbindelse totalt	3 196,3	3 230,3

Not 23: Övriga avsättningar**Avsättning för återställande av deponi**

Ingående bokfört värde	52,7	67,6
Förändring av nuvärdet	-	-5,7
Uttag	-0,3	-9,2
Utgående bokfört värde	52,4	52,7

För återställandet av deponier rekommenderas att en avsättning görs motsvarande uppskattade kostnader för återställandet. Atleverket fick sin ansökan till miljödömsstolen om att få fortsätta att deponera till år 2025 på nuvarande deponi beviljad 071206. Enligt den senaste fonderingskalkylen uppgår de kvarvarande kostnaderna för sluttäckning till 58,3 mnkr vid en diskonteringsränta på 3%. Om sluttäckning skulle genomföras idag beräknas kostnaden till 59,7 mnkr. Hittills har uttag på 20,6 mnkr gjorts från avsättningen. Arbetet med sluttäckningen pågår mellan 2008 och 2025. Vid 2015 års avstämning återfördes 5,7 mnkr på grund av förändrad kalkyl (0,6 mnkr 2014)

Avsättning för bidrag till medfinansiering av Citybanan

Ingående bokfört värde	56,4	83,7
Årets avsättning	-	-
Uttag	-28,3	-28,1
Årets avsättning Indexuppräknings	0,1	0,8
Utgående bokfört värde	28,2	56,4

Länstrafiken i Örebro AB:s andel i medfinansieringen är 185,4 mnkr under tidsperioden 2013-2017. Enligt beslut i kommunfullmäktige 2009-11-18 §164. Ks 1164/2009. Örebro kommun har avsatt 50 % av den andel som Länstrafiken i Örebro AB har i medfinansieringen av Citybanan 92,7 mnkr jämte indexjustering enligt uppdragsavtalet. Utbetalningen påbörjades 2013 och ska enligt avtalet pågå tom 2017. Hittills har 74,7 mnkr samt utveckling i index 9,5 mnkr reglerats.

Avsättning för sanerings- och markarbeten**Gulsippan (fd Vasaskolan)**

Ingående bokfört värde	0,1	1,0
Uttag markarbete	-	-0,9
Outnyttjat belopp som återförts	-	-
Utgående bokfört värde	0,1	0,1

Avsättning för sanerings- och markarbeten Rörströmsälven 10 (Öknaskolan)		
Ingående bokfört värde	1,8	1,8
Årets avsättning	-	-
Utgående bokfört värde	1,8	1,8
Avsättning för förtida upphörande av arrende		
Ingående bokfört värde	0,8	-
Årets avsättning	-	0,8
Utgående bokfört värde	0,8	0,8
Avtal om förtida upphörande av arrende (2016-12-31) för exploatering av delar av arrendestället för bostäder, skola etc		
Summa övriga avsättningar	83,3	111,8
Summa avsättningar	527,4	522,0

Not 24: Långfristiga lån

Långfristiga lån		
Certifikatslån	3 300,0	3 000,0
Obligationslån	5 800,0	5 925,0
Kommuninvest	2 400,0	2 600,0
Europeiska investeringsbanken	600,0	300,0
Handelsbanken	-	-
Övriga låneinstitut	-	-
Landsting	4,0	4,0
Långfristig leasingkuld	6,8	6,4
Summa	12 110,8	11 835,4
Kreditlöften, ej nyttjade		
Handelsbanken	250,0	250,0
Kommuninvest	-	-
SEB	500,0	500,0
Swedbank	250,0	250,0
Summa	1 000,0	1 000,0

Europeiska investeringsbanken		
Låneram (outnyttjad del av 1 500 mnkr)	900,0	1 200,0
Checkräkningskrediter		
Swedbank (ej utnyttjad)	300,0	300,0

Låneskuldens struktur		
Kapitalbindningstid, år	2,9	2,5
Räntebindningstid, år	0,5	0,1
Räntebindningstid exkl. derivat, år	0,3	0,7
Andel lån som förfaller inom ett år,%	35,0	38,0
Ränta i genomsnitt,%	-0,1	-0,1
Ränta i genomsnitt exkl. derivat,%	-0,1	0,1

Fordon

Totala minimileaseavgifter	12,7	12,2
Nuvärde minimileaseavgifter	8,8	9,2
Därav förfall inom 1 år	2,0	2,8
Därav förfall mellan 1 - 5 år	6,8	6,4
Därav förfall senare än 5 år	-	-

I minimileaseavgiften ingår anskaffningspriset exkl. restvärdet samt 12,5 procent moms.

Not 25: Övriga långfristiga skulder

Periodiserade anslutningsavgifter	201,0	177,2
Periodiserade gatukostnadsersättningar	0,4	0,4
Periodiserade investeringsbidrag	52,1	47,1
Övriga långfristiga skulder	-	0,1
Summa	253,5	224,8

Anslutningsavgiften ska främst täcka investeringskostnaden för va-ledningen. I samband med en anslutning finns vissa mindre driftskostnader, som administrationsomkostnader, men dessa har bedömts vara av mindre omfattning, varför hela anslutningsavgiften periodiseras.

Summa långfristiga skulder	12 364,3	12 060,2
-----------------------------------	-----------------	-----------------

Not 26: Leverantörsskuld	198,3	330,6
---------------------------------	--------------	--------------

Not 27: Kortfristig skuld inom koncernkontot

Örebro Rådhus AB	0,6	3,8
Örebrobostäder AB	70,6	47,6
Örebroporten Fastigheter AB	21,2	106,1
Futurum Fastigheter i Örebro AB	140,5	106,7
Örebrokomaniet AB	7,2	-
Länsmusiken Örebro AB	-	1,6
Kumbro utveckling AB	33,8	87,1
Örebroregionens Science Park AB	2,8	2,1
Närkefrakt Fastigheter AB	20,0	20,0
Övriga	0,6	0,5
Summa	297,3	375,5

Not 28: Övriga kortfristiga lån

Nästkommande års amorteringar	2,0	2,9
Summa	2,0	2,9

Not 29: Interimsskulder

Den del av de nyintjänade pensionsförmånerna för år 2016 som Örebro kommun har beslutat att betala ut som avgiftsbestämd ålderspension i mars 2016 beräknas till 187,7 mnkr på helår och är bokförd i delår 1 med 61,6 mnkr som en kortfristig skuld.

Semesterlöneskuld	347,3	334,0
Nyintjänade pensionsförmåner, avgiftsbestämd ålderspension	61,6	174,6
Upplupna löner	15,8	3,3
Upplupna sociala avgifter	385,0	211,2
Upplupna räntekostnader	6,2	7,8
Förutbetalda hyresintäkter	25,5	19,4
Förutbetalda konsumtionsavgifter VA*)	14,7	16,5
Förutbetalda bygglovavgifter	2,4	4,2
Förutbetalda skatter	44,4	9,8
Övriga interimsskulder	117,2	207,0
Summa	1 020,1	987,8

*) Förutbetalda konsumtionsavgifter, skuld till abonnenter.

Not 30: Övriga kortfristiga skulder

Momsskuld	18,6	7,0
Avfallsskatt	2,5	1,8
Personalens källskatt	81,0	75,9
Fastighetsskatt	-	6,8
Avr. gem. hushållskassor VFH	0,7	0,7
Övriga kortfristiga skulder	106,3	114,0
Summa	209,1	206,2
Summa kortfristiga skulder	1 726,8	1 903,0

Not 31: Borgensåtaganden

Majoritetsägda bolag	853,8	864,6
- Örebrobostäder AB	130,0	130,0
- Örebro rådhus AB	500,0	500,0
- Kumbro utveckling AB	42,8	53,6
- Kumbro stadsnät AB	132,0	132,0
- Biogasbolaget i Mellansverige AB	49,0	49,0
Minoritetsägda företag	95,0	95,0
- Örebro läns flygplats AB	95,0	95,0
Övriga	49,8	49,8
- delägda stiftelser	4,0	4,0
- förlustansvar, egna hem	0,7	0,7
- övriga bostadslån	29,2	29,2
- föreningar och andra organisationer	15,9	15,9
Summa	998,6	1 009,4

Örebro kommun har som medlem i Kommuninvest ett ansvar gentemot bolagets motparter för bolagetssamtliga åtaganden. Se not 16.

Från och med 2014 ingår beviljad ej nyttjad kredit för Örebrobostäder AB och Örebro läns flygplats AB

Not 32: Övriga ansvarförbindelser

Örebro kommun förvaltar egna medel åt privatpersoner motsvarande 0,3 mnkr. Kommunen förvaltar hushållskassor för boende i gruppboende, finns inom övriga kortfristiga skulder

Ställda säkerheter

Fastighetsinteckningar	-	-
Företagsinteckningar	-	-

Summa

	-	-
--	---	---

Övriga tilläggsupplysningar**Villkorat kapitaltillskott, mnkr**

Örebro Rådhus AB	4,3	4,3
ÖSK (Örebro Sportklubb)	3,9	4,1
KIF Örebro Damfotbollsförening (DFF)	2,3	2,3
Örebrokompaniet AB	0,7	0,7

Kommunens framtida åtaganden för operationell leasing**Maskiner, fordon och inventarier, mnkr**

Redovisade kostnader innevarande år	2,8	8,3
-------------------------------------	-----	-----

Beräknade kostnader kommande 12 mån	6,6	5,0
-------------------------------------	-----	-----

Beräknade kostnader kommande 13-60 mån	3,2	2,6
--	-----	-----

Beräknade kostnader kommande 61- mån	-	-
--------------------------------------	---	---

Hyra fastigheter

Avgifter med förfall inom 1 år	65,0	125,0
--------------------------------	------	-------

Avgifter med förfall inom 1 år men innan 5 år	408,0	372,0
---	-------	-------

Avgifter med förfall senare än 5 år	281,0	380,0
-------------------------------------	-------	-------

Andel antal objekt per fastighetsägare (koncern)

Futurum fastigheter AB	13,1%	8,9%
Örebrobostäder AB	52,1%	32,9%

Örebroporten Fastigheter AB	8,8%	5,8%
-----------------------------	------	------

Västerporten Fastigheter AB	0,6%	0,4%
-----------------------------	------	------

Externa fastighetsägare	25,3%	52,0%
-------------------------	-------	-------

7.5 Detaljerad investeringsredovisning

Belopp i miljoner kronor	Urfall delår 1			Prognos 1 2016		
	Inkomster	Utgifter	Netto	Budget	Prognos	Avvikelse
Summa skattefinansierad verksamhet	9,5	-63,8	-54,3	-680,3	-439,2	241,1
Ny- och ombyggnad av verksamhetslokaler	0,0	-4,1	-4,1	-57,2	-27,9	29,3
Social välfärd	0,0	-0,3	-0,3	-8,7	-6,3	2,4
- Udda boenden	-	-0,3	-0,3	-	-	0,0
- Övrigt	-	-	0,0	-8,7	-6,3	2,4
Samhällsbyggnad	0,0	-0,1	-0,1	-29,0	-11,3	17,7
- Konstgräs	-	-0,1	-0,1	-16,8	-7,8	9,0
- Småbåtshamnen	-	-	0,0	-3,0	-3,0	0,0
- Fritidsanläggningar	-	-	0,0	-4,2	0,0	4,2
- Övrigt	-	-	0,0	-5,0	-0,5	4,6
Lokalförsojningsenheten	0,0	-3,7	-3,7	-19,5	-10,3	9,2
- Fastighetstekniska åtgärder	-	-2,0	-2,0	-9,6	-9,6	0,0
- Järntorget paviljong	-	-	0,0	-9,2	-	9,2
- Det rörliga friluftslivet Kilsbergen	-	-1,7	-1,7	-0,7	-0,7	0,0
Trafik- och miljöinvesteringar	7,9	-30,2	-22,3	-324,9	-197,5	127,4
City	-	-1,3	-1,3	-28,7	-16,9	11,8
Stadsmiljö	-	-0,3	-0,3	-16,8	-14,4	2,4
Torgyta Universitet	-	-5,2	-5,2	-7,8	-7,8	0,0
Åstaden	-	-0,2	-0,2	-4,1	-2,9	1,2
Jämvägar	-	-	0,0	-12,0	0,0	12,0
Kollektivtrafik	0,1	-0,4	-0,4	-4,4	-2,2	2,2
Trafik	2,3	-2,1	0,3	-108,1	-38,7	69,4
Grev Rosengatan	5,0	-11,5	-6,5	7,2	7,2	0,0
Natur/miljö	0,1	-3,1	-3,0	-18,1	-15,1	3,0
Naturum	-	0,0	0,0	-5,1	0,0	5,1
Kulturmiljö	-	0,0	0,0	-1,6	0,0	1,6
Vatten	0,1	-0,1	0,0	-5,4	-2,5	2,9
Park och gata inkl LED	0,3	-6,0	-5,6	-114,6	-98,8	15,8
Tillgänglighetsåtgärder – tekniska	-	-0,1	-0,1	-2,0	-2,0	0,0
Tillgänglighetsåtgärder – handikapprådet	-	-	0,0	-3,3	-3,3	0,0
Inventarier	1,6	-28,8	-27,2	-251,7	-169,3	82,5
Barn och utbildning	1,6	-3,6	-1,9	-67,6	-57,6	10,0
Social välfärd	-	-3,4	-3,4	-37,3	-22,5	14,8
Samhällsbyggnad	0,0	-17,5	-17,5	-75,6	-60,5	15,1
- Fordon	-	-13,5	-13,5	-42,4	-42,4	0,0
- IT Drift och teknik	-	-	0,0	-5,2	-2,3	2,9
- Konstnärlig utsmyckning	-	-1,7	-1,7	-14,4	-7,0	7,4
- Övriga	-	-2,3	-2,3	-13,6	-8,8	4,8
Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	-	-0,9	-0,9	-9,0	-9,0	0,0
Kommunstyrelsen	-	-	0,0	-4,2	-4,2	0,0
IT-drift och teknik	-	-3,5	-3,5	-38,6	-15,0	23,6
Bredbandsutbyggnad	-	-	0,0	-19,4	-0,5	18,9
Förvärv av anläggningstillgång	0,0	-0,8	-0,8	-46,5	-44,5	1,9
- Förvärv av fastighet/mark	-	-0,3	-0,3	-30,0	-30,0	0,0
- Markreserv	-	-	0,0	-4,9	-3,0	1,9
- Fastighetstekn åtgärder	-	-0,5	-0,5	-10,0	-10,0	0,0
- Truckstop	-	-	0,0	-1,5	-1,5	0,0
Summa taxefinansierade verksamheter	1,9	-43,9	-42,0	-360,4	-185,0	175,4
VA	2,1	-42,2	-40,1	-347,9	-172,5	175,4
Avfall	-0,2	-1,0	-1,2	-4,1	-4,1	0,0
Inventarier, fordon VA/Avfall	-	-0,7	-0,7	-8,5	-8,5	0,0
Totalt investeringar	11,4	-107,7	-96,3	-1 040,8	-624,2	416,5
Exploateringsfastigheter	0,0	-20,4	-20,4	-	-95,0	-95,0
Totalt	11,4	-128,1	-116,7	-1 040,8	-719,2	321,5